

REVISIÓ DEL CONVENI CITES I APLICACIÓ EN L'ÓS BRU

CURS 2012-2013

Laia Grau, Elisabeth Izquierdo, Roser Santolaria
i Maria Sellabona

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Definició i funcionament del CITES	6
2.1. Història i definició de CITES	6
2.2. Funcionament de CITES	8
2.3. Finançament de CITES	9
3. Legislació	10
3.1. Legislació d'aplicació	10
3.1.1. Legislació internacional	10
3.1.2. Legislació comunitària	12
3.1.3. Legislació nacional	13
3.1.4. Legislació nacional d'interès duaner	13
3.2. Legislació sancionadora	13
4. Aplicació a la Unió Europea (UE)	15
5. Autoritats de l'Estat Espanyol	17
5.1. Autoritat administrativa principal	17
5.2. Autoritat administrativa addicional	18
5.3. Autoritat científica	19
6. Autoritats a Catalunya	19
7. Permisos i Certificats	19
7.1. Permís d'importació CITES	19
7.1.1. Descripció	19
7.1.2. Requisits per la sol·licitud	20
7.1.3. Presentació de la sol·licitud	20
7.1.4. Tràmits duaners i d'inspecció	21
7.2. Permís previ d'importació	21
7.2.1. Descripció	21
7.2.2. Requisits per la sol·licitud	22
7.2.3. Presentació de la sol·licitud	22
7.3. Permís d'exportació i certificat de reexportació	22
7.3.1. Descripció	22
7.3.2. Requisits per la sol·licitud	22
7.3.3. Presentació de la sol·licitud	23
7.3.4. Tràmits duaners i d'inspecció	23
7.4. Certificat de propietat privada	23
7.4.1. Descripció	23
7.4.2. Requisits per la sol·licitud	24
7.4.3. Presentació de la sol·licitud	24
7.4.4. Tràmits duaners i d'inspecció	25
7.5. Certificat d'exhibició itinerant	25
7.5.1. Descripció	25
7.5.2. Requisits per la sol·licitud	25
7.5.3. Presentació de la sol·licitud	26
7.5.4. Tràmits duaners i d'inspecció	26

7.6. Notificació d'importació	27
7.6.1. Descripció	27
7.6.2. Requisits per la sol·licitud	27
7.6.3. Presentació de la sol·licitud	27
7.6.4. Tràmits duaners i d'inspecció	27
7.7. Certificat CITES UE	28
7.7.1. Descripció	28
7.7.2. Requisits per la sol·licitud	28
7.7.3. Presentació de la sol·licitud	29
7.7.4. Excepcions	29
7.8. Sol·licitud electrònica	30
7.9. Taxes CITES	30
7.10. Marcatge	31
7.11. Observacions	32
8. Control CITES a Espanya	32
8.1. Cria en captivitat i reproducció artificial	32
8.2. Registres CITES	33
8.3. Legislacions	33
8.3.1. Sol·licitud de legislació	34
9. Espècies Espanyoles en perill d'extinció	35
10. L'ós bru	37
10.1. Llistat d'espècies amenaçades de desaparèixer	37
10.2. Taxonomia	40
10.3. Història	40
10.4. Biologia de l'animal	41
10.5. Grau de protecció legal	42
10.6. Ocupació del territori	42
10.6.1. L'ós bru al món	42
10.6.2. L'ós bru a Europa	43
10.6.3. L'ós bru a Espanya	44
10.6.4. L'ós bru a Catalunya	45
10.7. Programes de reintroducció	45
10.7.1. Factors d'amenaça	48
10.7.2. "Programa Life" de l'ós bru	48
10.7.3. Fundación Oso Pardo	54
11. Resum de les entrevistes a experts en el sector de l'ós	54
12. Enquestes a la població	58
13. Conclusions	66
14. Bibliografia.	67
15. Annexes	
I. Llista de les Parts	
II. Esmenes de Bonn i Gaborne	
III. Resolució de la Conferència 14.1	
IV. Resolució de la Conferència 15.1	
V. Situació del Fons Fiduciari de la CITES	

- VI. Visió Estratègica de la CITES: 2008-2013
- VII. Llistat del donants aprovats pel fons de finançament extern pels projectes CITES
- VIII. Conveni sobre el Comerç Internacional d'Espècies Amenaçades de Fauna i Flora Silvestres (CITES), 1973
- IX. Reglament (CE) 338/97 del Consell
- X. Reglament (CE) 398/2009 del Parlament Europeu i del Consell
- XI. Reglament (UE) 1158/2012 de la Comissió
- XII. Reglament (CE) 865/2006 de la Comissió
- XIII. Reglament (CE) 100/2008 de la Comissió
- XIV. Reglament (CE) 791/2012 de la Comissió
- XV. Reglament d'Execució (UE) 792/2012 de la Comissió
- XVI. Reglament d'Execució (UE) 757/2012 de la Comissió
- XVII. Instrument d'adhesió d'Espanya al CITES (BOE nº181)
- XVIII. Real Decret 1739/97 (BOE nº 285)
- XIX. Resolució del 5 de maig de 1998 (BOE nº 125)
- XX. Real Decret 1333/2006 (BOE nº 286)
- XXI. Disposició addicional segona de la Llei 32/2007 (BOE nº 286)
- XXII. Resolució del 18 de juliol de 2008 (BOE nº 187)
- XXIII. Resolució del 17 de juny de 2009 (BOE nº 151)
- XXIV. Resolució del 27 de juny del 2012 (BOE nº 170)
- XXV. Llei Orgànica 10/1995 (BOE nº 281)
- XXVI. Llei Orgànica 12/1995 (BOE nº 297)
- XXVII. Real Decret 1649/1998 (BOE nº 214)
- XXVIII. Llei Orgànica 6/2011 (BOE nº 156)
- XXIX. Reglament 709/2010
- XXX. Informe Biennal 2009-2010 CITES
- XXXI. Document d'inspecció d'Espècies Protegides (DIEP)
- XXXII. Llei 42/2007 del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat
- XXXIII. Real Decret 139/2011
- XXXIV. Llistat d'espècies CITES d'Espanya
- XXXV. Reglament (CE) 101/2012
- XXXVI. Enquestes sobre l'ús bru en mitjans de comunicació
- XXXVII. Enquesta sobre el coneixement social de CITES
- XXXVIII. Entrevistes d'experts en el sector de l'ús bru

Agraïm a totes aquelles persones que han col·laborat amb nosaltres per realitzar aquest treball. En especial, a les persones que hem entrevistat per la seva amabilitat i dedicació.

1. INTRODUCCIÓ

Triar un tema sempre és complicat i més, en aquest cas, quan hi ha tants aspectes dins del món animal que requereixen del nostre interès. No obstant, d'entre tots ells ens va cridar l'atenció el fet del transport i comerç d'espècies salvatges i/o exòtiques en perill d'extinció. El motiu d'aquesta elecció ha estat la informació que han transmès des de fa uns anys els diferents mitjans de comunicació en referència a la problemàtica que suposa el comerç il·legal d'espècies.

A partir d'això, ens vam començar a preguntar quina mena de regulació, si és que n'hi havia, controlava el comerç d'aquestes espècies i dels seus productes derivats (pell, trofeus de caça, banyes, ullals,...). En algunes assignatures, se'ns han fet unes quantes pinzellades sobre el tema, però mai sense entrar en profunditat de la gravetat que engloba aquest comerç (confrontaments entre caçadors i població local,...).

Un cop sabuda la idea sobre la que volíem que es desenvolupés el nostre treball, vam començar a indagar i ens vam trobar amb el Conveni CITES, el qual n'havíem sentit a parlar en alguna assignatura puntual de la carrera però tampoc teníem massa clar en què consistia exactament. Així doncs, ens vam endinsar dins d'ell per tal de conèixer en profunditat sobre el que és, com funciona, quins són els seus objectius, quin va ser el motiu de la seva creació, qui en forma part i el regula a nivell mundial i, finalment, quins aspectes avarca.

A l'hora de començar a estructurar el treball va sorgir la idea de fer-li una entrevista a un veterinari oficial que treballés en un aeroport i que utilitzés el Conveni CITES en el seu dia a dia. Vam pensar que era una bona idea tractar el comerç de les espècies i, la millor manera de ficar-nos en situació, era adreçar-nos als veterinaris oficials. Malgrat això, ens ha sigut impossible contactar amb cap veterinari, hem parlat amb la diputació de SOIVRE de Barcelona però no ens han facilitat cap contacte. Així doncs, pensem que hem perdut una gran oportunitat d'ampliar els nostres horitzons.

Un cop sabut això, vam poder comprovar que l'àmbit que engloba el Conveni CITES és immens i el nombre d'espècies, tant animals com vegetals, que controla, també. Per tant, vam decidir que potser el més òptim seria escollir una d'aquestes espècies i així, poder estudiar en profunditat tots els seus aspectes vitals i de supervivència actuals. El criteri d'elecció es va basar en què l'espècie fos emblemàtica, coneguda i propera per la població del territori on vivim. Així doncs, i després de realitzar un curs sobre Fauna Salvatge de l'Associació AVAFES, vam considerar que l'espècie que més s'avenia a les nostres exigències era l'Ós Bru (*Ursus arctos*). El fet de ser una espècie coneguda dins de la nostra societat ens ha permès poder saber també, l'opinió que la gent en té al respecte.

Per altra banda, també hem considerat oportú reflectir l'opinió, el coneixement que té la societat Catalana sobre el CITES i el comerç d'espècies amenaçades, per tal de fer-nos una idea de la conscienciació i importància, en general, que desperta aquest tema.

2. DEFINICIÓ I FUNCIONAMENT DE CITES

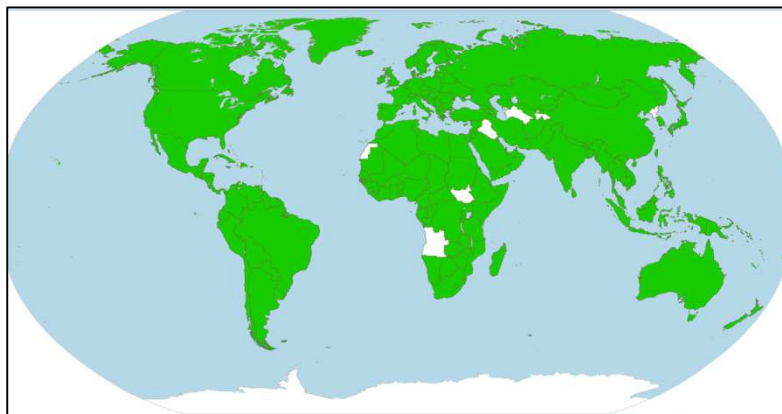
2. 1. HISTÒRIA I DEFINICIÓ DE CITES

El **Conveni sobre el Comerç Internacional d'Espècies Amenaçades de Fauna i Flora Silvestre** o, més col·loquialment, conegut com a **CITES** (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora*) pretén preservar la conservació de les espècies de flora i fauna amenaçades mitjançant el control del seu comerç a nivell internacional.

La preocupació generalitzada sobre l'impacte de l'explotació i el comerç internacional d'espècies silvestres per la conservació es va posar de manifest per primera vegada a la setèima reunió de l'Assemblea General de la Unió Internacional per la Conservació de la Naturalesa i els Recursos Naturals anomenada, actualment, *Unió Mundial per la Naturalesa* (UCIN), que es va celebrar a Varsòvia (Polònia) el 1960. A partir de la recopilació d'informació sobre moltes de les espècies que es consideraven amenaçades, els delegats de la UCIN van animar als governs a restringir les importacions dels animals de conformitat amb la reglamentació per l'exportació dels països d'origen. No obstant, aquestes reglamentacions s'allunyaven molt de ser uniformes i els governs no disposaven dels medis per conèixer les reglamentacions dels altres països o no disposaven de les disposicions jurídiques per recolzar-les, en el cas que les coneguessin. Per tal de resoldre aquest problema, l'Assemblea General de la UICN, celebrada a Nairobi (Kenya), el 1963, va animar a que es crees una convenció internacional per reglamentar l'exportació, el trànsit i la importació d'espècies silvestres rares o amenaçades, o de les seves pells o trofeus. Els acords precedents, com la Convenció dissenyada per garantir la conservació de diverses espècies d'animals silvestres que són útils per l'home o inofensius (Londres, 1900), el Conveni relatiu a la conservació de la flora i la fauna en el seu estat natural (Londres, 1933), la Convenció per la protecció de la flora, de la fauna i de les bel·leses escèniques dels països d'Amèrica (Alger, 1968) estaven limitats regionalment o en el seu impacte i no van funcionar efectivament, degut a la falta de voluntat política necessària, o senzillament van quedar obsolets a mesura que s'enfonsava el règim colonial. El primer esborrany d'una convenció encaminada a reglamentar el comerç de certes espècies silvestres va tenir lloc al 1964, i la UICN va remetre projectes oficials a tots els membres de les Nacions Unides el 1967, 1969 i 1971, respectivament.

En la desena reunió de l'Assemblea General de la UCIN, celebrada el 1969 a Nova Delhi (Índia), es va presentar el projecte que incloïa la llista d'espècies que havien d'estar presents en la convenció. Al 1971, es van fer diverses revisions del projecte proposat, gràcies a la contribució de 39 governs i 18 organitzacions no governamentals (ONGs). Al 1972, es van iniciar certs progressos perquè aquesta convenció es fes realitat. A partir d'aquí, i després de diverses convencions a diferents països, es va celebrar la *Convenció de certes Espècies de Fauna i Flora Silvestres*, que es va celebrar a Washington D.C, (EEUU) del 12 de febrer al 3 de març del 1973. Inicialment, el conveni firmat a Washington incloïa 21 països i no va entrar en vigor fins al 1975.

Encara que el text s'ha mantingut gairebé igual, en la seva essència des del 1973, la Convenció en el seu conjunt ha evolucionat contínuament i s'han adherit nous països al Conveni, conscienciats de les amenaces que pateixen certes espècies. Cada país que s'adhereix al Conveni es denomina **Part** i, actualment, ja s'han adherit 175 països, Parts o Membres, la qual cosa significa que gairebé tots els països del món formen part d'aquest Conveni (*veure annex I: Llista de les Parts per ordre d'adhesió*).

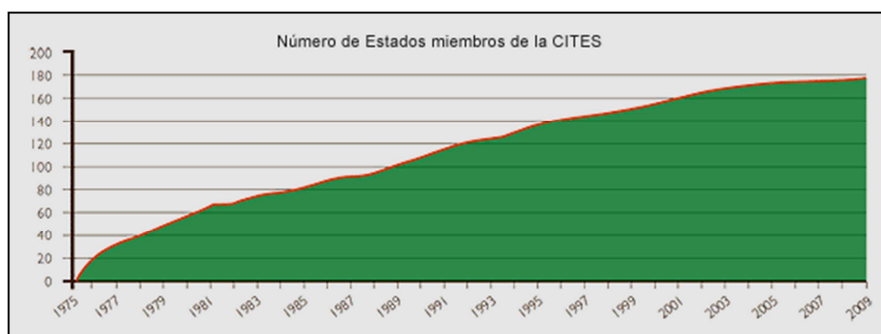
Els Països membres (verd) i els països no membres (blanc) del Conveni (www.cites.org).

L'Estat Espanyol es va adherir al Conveni de CITES el 16 de maig de 1986. El Conveni ha sigut objecte de dues esmenes denominades segons el lloc on es van dur a terme les respectives Conferències de les Parts: *esmenes de Bonn i de Gaborone* (veure annex II: *esmenes de Bonn i de Gaborone*).

Quan el Govern d'un Estat vol entrar al Conveni, ho ha de notificar oficialment al Govern Dipositari de la Confederació Suïssa. Un cop el Govern Dipositari rep la petició i l'accepta, aquesta entrarà en vigor al cap de 90 dies i la Part sol·licitaria quedarà adherida al Conveni. Tanmateix, cal dir que la Convenció està oberta a l'entrada de noves Parts i a la sortirà d'aquelles que ja en formen part, en qualsevol moment que ho desitgin.

S'ha d'assenyalar que el número de Parts en la CITES pot fluctuar degut als canvis geopolítics com la unificació de dues Parts (per exemple, la unificació de la República Federal d'Alemanya i la República Democràtica d'Alemanya el 3 d'octubre de 1990) o la divisió d'un Estat en dos o més Estats independents (per exemple, la divisió de Txecoslovàquia en la República Txeca i Eslovàquia el 1 de gener de 1993).

En el gràfic que ve a continuació extret de la web de CITES es pot veure l'adherència dels diferents estats membres al llarg de la història.

El Conveni CITES estableix una xarxa mundial de controls de comerç internacional d'espècies silvestres -flora i fauna- amenaçades i dels seus productes derivats. Tanmateix, exigeix la utilització de permisos oficials per autoritzar el comerç d'aquestes espècies. El Conveni també s'encarrega d'establir que qualsevol mercaderia objecte de comerç internacional estigui perfectament documentada i que es conegui tan el seu origen, el destí, com el motiu pel qual es comercialitza. Per tant, la protecció s'estén tant als animals -vius o morts, les seves parts i derivats, com a productes que en continguin. Així doncs, també queden protegits aquells productes com ara les pells, marfils, caps, instruments musicals, llavors, extractes per perfumeria, entre altres, elaborats a partir d'aquelles espècies incloses en el Conveni.

En resum, l'objectiu de CITES és assegurar que el comerç internacional d'espècies animals i plantes d'origen silvestres sigui sostenible i no posi en perill la seva supervivència. Això significa que prohibeix el comerç d'espècies en perill d'extinció i regula el comerç d'aquelles espècies que estan amenaçades o en perill d'estar-ho.

2.2. FUNCIONAMENT DE CITES

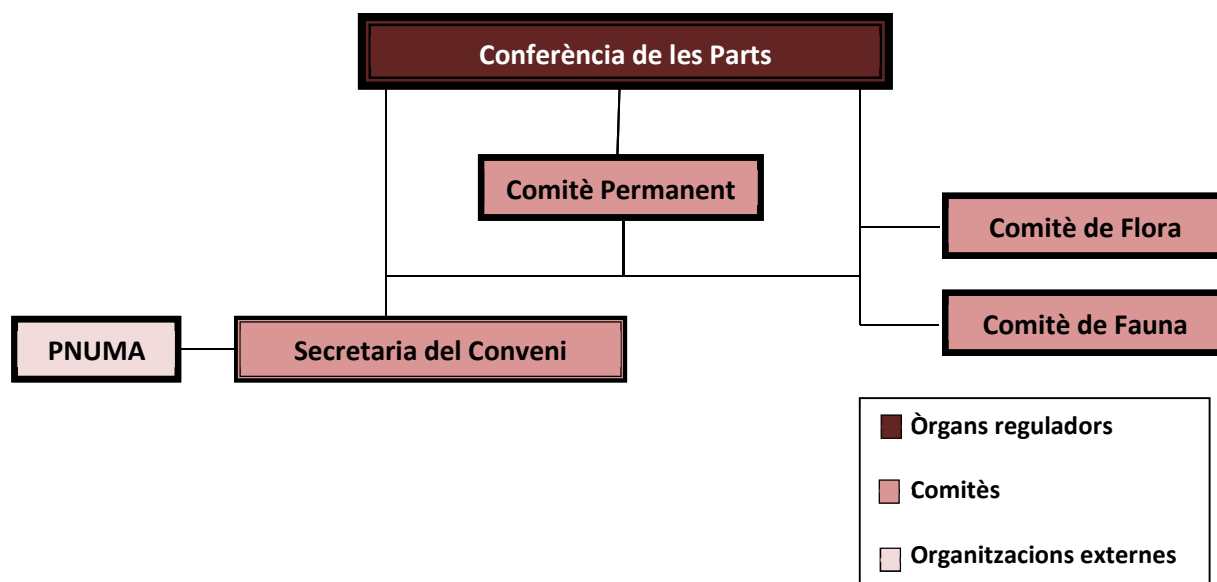
Pel correcte funcionament d'aquest conveni, existeixen dos òrgans reguladors –la **Conferència de les Parts** i la **Secretaria del Conveni**–comitès específics– el **Comitè Permanent** i el **Comitè d'Experts de Flora i Fauna**.

La **Conferència de les Parts** és l'òrgan superior que s'encarrega de reunir en sessió ordinària totes les Parts del Conveni, com a mínim un cop cada any. Quan es reuneixen les Parts del Conveni examinen els progressos realitzats en la conservació de les espècies incloses en els Apèndixs i analitzen propostes de canvis pels Apèndixs I i II. Tanmateix, també pot reunir-se en sessió extraordinària si un terç de les Parts del Conveni ho sol·licita.

La **Secretaria del Conveni**, amb seu a Ginebre (Suïssa), és l'òrgan administrat pel Programa de les Nacions Unides pel Medi Ambient (PNUMA) i finançat per les Parts del Conveni, que actua com agent d'enllaç entre els intercanvis d'informació dels diferents Estats i amb altres autoritats o organitzacions que ho desitgin.

El **Comitè Permanent** proporciona orientació política, supervisa l'administració a la Secretaria i prepara projectes de resolució per a la Conferència de les Parts mentre que el **Comitè d'Experts de Flora i Fauna** s'encarrega de proporcionar ajut tècnic en la presa de decisions sobre les espècies de fauna i flora subjectes a controls comercials del Conveni.

Així doncs, l'estructura de CITES queda jerarquitzada de la següent manera:

D'altra banda, aquest Conveni també estableix la necessitat de dur a terme certes accions, entre les quals destaquen:

- Obtenir permisos d'exportació al país d'origen i d'importació al de destí, abans de dur-se a terme l'intercanvi.

- Amb les excepcions previstes al Conveni, també es contempla l'emissió de certificacions.
- Nombrar una o més Autoritats Administratives i/o Científiques.
- Establir els punts d'introducció autoritzats per cada Part.
- Permet aplicar legislacions nacionals més estrictes, com en el cas de la Unió Europea (UE).

Aquest Conveni protegeix més de 33.000 espècies que queden incloses dins de tres Apèndixs revistats periòdicament. De les 33.000 espècies que engloba aproximadament en total, un 85% són plantes - 28.000 plantes- i l'altre 15% són animals -5.000 animals-. Els apèndixs queden recollits i explicats en l'apartat 3 on es parla sobre legislació.

	APÈNDIX I	APÈNDIX II	APÈNDIX III
FAUNA			
MAMÍFERS	297 spp. (incl.10 pobl.)+ 23 sspp. (incl. 2 pobl.)	492 spp. (incl. 4 pobl.) + 5sspp. (incl. 1 pobl.)	44 spp. + 10 sspp.
AUS	156 spp (incl.2 pobl.) + 11sspp.	1275 spp. + 2 sspp.	24 spp.
RÈPTILS	76 spp. (incl. 1 pobl.) +5 sspp.	582 spp. (incl. 6 pobl.)	56 spp.
AMFIBIS	17 spp.	113 spp.	1 sp.
PEIXOS	15 spp.	81 spp.	
INVERTEBRATS	64 spp. + 5 sspp.	2142 spp. + 1 sspp.	22 spp. + 3 sspp.
TOTAL FAUNA	625 spp. + 44 sspp.	4685 spp. + 8sspp.	147 spp. + 13 sspp.
FLORA			
TOTAL FLORA	301 spp. + 4 sspp.	29105 spp. (incl. 2 pobl.)	119 spp. (incl. 5 pobl.) + 1 sspp.
TOTAL (FAUNA + FLORA)	926 spp. + 48 sspp.	33790 spp. + 8 sspp.	265 spp. + 14 sspp.

Espècies recollides en els apèndixs del Conveni, darrera actualització al 21/11/2011.

(Llegenda: incl. = inclou; pobl.= poblacions; spp= espècie; sspp= subespècie)

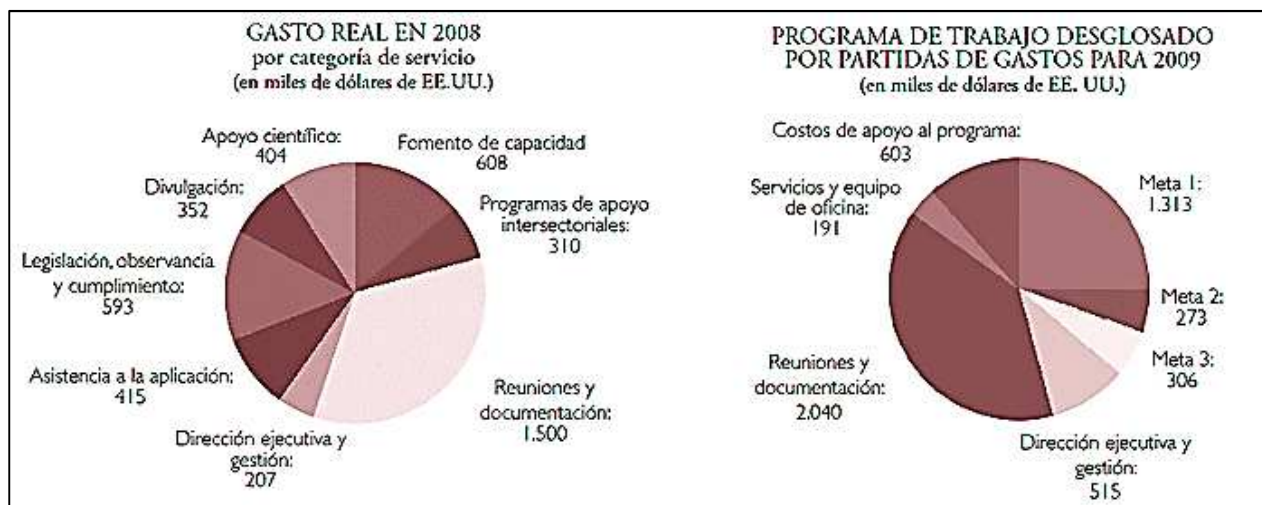
2.3. FINANÇAMENT DE CITES

Els costos administratius bàsics de la Secretaria, la Conferència de les Parts i els seus òrgans subsidiaris, el Comitè Permanent i altres comitès de caràcter permanent, es financen amb càrrec al Fons Fiduciari de la CITES. Aquest Fons Fiduciari s'omple gràcies a les quotes de les Parts en la Convenció basats en l'escala de quotes de les Nacions Unides, ajustades per tenir en compte el fet de que no tots els membres de les Nacions Unides són Partes en la Convenció. L'escala de quotes al Fons Fiduciari pel 2009-2011 es mostra en el Annex de la Resolució de la Conferència 14.1(*veure Annex III*) i pel 2012-2013 en l'Annex I de la Resolució de la Conferència 15.1(*veure Annex IV*).

La situació de les quotes al Fons Fiduciari de la CITES es mostra a l'*Annex V*.

En el diagrama de sectors que figura a continuació s'indica com es van utilitzar els recursos al 2008 i al 2009. Les despeses del 2008 es presenten per categoria de servei. Aquest format va ser aprovat per la Conferència de les Parts (l'òrgan suprem d'adopció de decisions de la Convenció) en la seva 13a reunió, al 2004. En la seva reunió següent, al juny de 2007, la Conferència va donar instruccions a la Secretaria

per que preparés un programa de treball desglossat per partides de despeses pel 2009-2011, basat en el pla estratègic que havia aprovat pel 2008-2013 (*veure Visió Estratègica de la CITES: 2008-2013 en l'Annex VI*). D'aquesta manera, les despeses del 2009 es presenten per fites estratègiques.

Tota activitat que no es sufragi amb càrrec al Fons Fiduciari de la CITES es finançarà mitjançant fons externs. Aquests projectes o activitats finançats amb fons externs es deriven normalment de les resolucions o decisions aprovades en les reunions de la Conferència de les Parts.

A més dels fons procedents dels governs, les organitzacions no governamentals i intergovernamentals i les empreses també constitueixen fonts de finançament extern pels projectes CITES. En l'annex VII és pot veure el llistat dels donants aprovats.

3.LEGISLACIÓ

3.1.LEGISLACIÓ D'APLICACIÓ

El Conveni CITES obliga als seus països membres a adoptar una legislació nacional que permeti aplicar les disposicions del Conveni i de les Resolucions aprovades per la Conferència de les Parts. Tanmateix, això no impedeix que s'adoptin mesures nacionals més estrictes.

En el cas de la Unió Europea, hi ha una Reglamentació Comunitària que aplica i desenvolupa el Conveni CITES complint, a més, amb l'objectiu d'aconseguir harmonitzar tot el territori europeu.

3.1.1. LEGISLACIÓ INTERNACIONAL

A nivell internacional el comerç internacional d'espècies amenaçades de flora i fauna silvestres està regulat per:

1. **Conveni sobre el Comerç Internacional d'Espècies Amenaçades de Fauna i Flora Silvestres (CITES).** Firmat a Washington el 3 de març del 1973 i esmenat a Bonn el 22 de juny del 1979 (*veure annex VIII*).

2. Apèndixs del Conveni CITES.

Els Apèndixs I, II i III de la Convenció són llistes d'espècies que ofereixen diferents nivells i tipus de protecció davant l'explotació excessiva.

- I. Apèndix I: inclou les espècies d'animals i plantes incloses en els Apèndixs de la CITES sobre les quals pesa més perill d'extinció. El comerç d'aquestes espècies capturades o recol·lectades en els seus hàbitats naturals està prohibit i tan sols es permet sota circumstàncies excepcionals, per exemple, per la investigació científica. En aquest cas, se'n pot autoritzar el comerç concedint un permís d'exportació (o certificat de reexportació) i un permís d'importació. A més, en l'Article VII de la Convenció es preveuen excepcions i altres disposicions al respecte.
- II. Apèndix II: inclou les espècies que, si bé en l'actualitat no es troben necessàriament en perill d'extinció, podrien arribar a estar-ho a menys que se'n controli estrictament el comerç. Inclou també les espècies d'aparença similar a d'altres incloses en els apèndixs CITES, a fi de garantir un millor control de les que s'han esmentat anteriorment. El comerç d'animals i plantes, capturats o recol·lectats en el medi silvestre i nascuts en captivitat o reproduïts artificialment està permès, si bé està reglamentat. El comerç es pot autoritzar amb un permís d'exportació o un certificat de reexportació. En el marc de la CITES no cal tenir un permís d'importació per aquestes espècies (tot i que en alguns països que imposen mesures més estrictes que les exigides per la CITES es necessita un permís). Només s'han de concedir els permisos o certificats si les autoritats competents han determinat que s'han complert certes condicions, en particular, que el comerç no serà perjudicial per a la supervivència d'aquestes espècies en el medi silvestre.
- III. Apèndix III: inclou les espècies subjectes a reglamentació dins del territori d'un país membre que necessita la cooperació d'altres països per impedir-ne o restringir-ne l'explotació insostenible o il·legal. Es requereix un permís d'exportació CITES quan l'espècimen és originari del país que ha sol·licitat la inclusió d'aquesta espècie en l'Apèndix III, o un certificat d'origen emès per l'autoritat administrativa CITES del país exportador, o reexportador, en els altres casos.

Únicament la Conferència de les Parts, ja sigui en les seves reunions ordinàries o mitjançant el procediment de votació per correspondència, pot afegir o suprimir espècies dels Apèndixs I i II, o transferir-les d'un Apèndix a un altre. No obstant, qualsevol país membre pot en qualsevol moment afegir o suprimir unilateralment una espècie de l'Apèndix III (malgrat que la Conferència de les Parts ha recomanat que els canvis haurien de programar-se perquè coincidissin amb les esmenes als Apèndix I i II).

Poden incloure's anotacions a les espècies que figuren en els Apèndixs per a qualificar la seva inclusió. Per exemple, les poblacions aïllades d'una espècie poden necessitar diferents mesures de conservació i estar incloses en Apèndixs diferents (com ara les poblacions de llops de Bhutan, Índia, Nepal i Pakistan estan incloses en l'Apèndix I, mentre que les altres poblacions estan incloses en l'Apèndix II). Aquestes especificacions poden assenyalar-se al costat del nom de l'espècie o en la secció relativa a la interpretació, mitjançant una referència creuada (per exemple, '#1'). Per aquesta raó, sempre s'ha de consultar la secció d'interpretació dels Apèndixs.

Per últim, tot país membre té dret a formular reserves en relació amb la inclusió d'una espècie en els Apèndixs, en virtut dels Articles XV, XVI o XXIII de la Convenció.

3.1.2. LEGISLACIÓ COMUNITÀRIA (UE)

La legislació de la Unió Europea ve recollida essencialment en els **Reglaments (CE) 338/97 i 865/2006**. El primer d'ells és la regulació bàsica que senyala els principis generals i el segon és el reglament d'aplicació que desenvolupa els seus fonaments. Ambdós han sigut modificats per normes posteriors recollint-se totes elles a continuació, a part del Reglament de suspensions que prohibeix la importació en la UE de determinats espècimens.

- **Reglament (CE) 338/97 del Consell**, del 9 de desembre de 1996, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç (publicat al DOCE nº L61 del 03/03/97). *(Veure Annex IX)*
 - **Reglament (CE) 398/2009 del Parlament Europeu i del Consell**, del 23 d'abril de 2009, que modifica el Reglament (CE) 338/97 del Consell relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç en lo relatiu a les competències d'execució atribuïdes a la Comissió (publicat al DOCE nº 126/5 de 21/05/2009). *(Veure Annex X)*
 - **Reglament (UE) 1158/2012 de la Comissió**, del 27 de novembre de 2012, que modifica el Reglament (CE) 338/97 del Consell, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç (publicat en el DOCE nº L339 de 12/12/2012). Conté els annexes A, B, C i D del Reglament (CE) 338/97 en vigor des del 15/12/2012. *(Veure Annex XI)*
- **Reglament (CE) 865/2006 de la Comissió**, del 4 de maig de 2006, pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 338/97 del Consell relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç (publicat al DOCE nº L166 de 19/06/2006). *(Veure Annex XII)*
 - **Reglament (CE) 100/2008 de la Comissió**, del 4 de febrer de 2008, pel qual es modifica, en lo relatiu a les col·leccions de mostres i determinades formalitats relacionades amb el comerç internacional d'espècies amenaçades de fauna i flora silvestres, el Reglament (CE) nº 865/2006 pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (CE) nº 338/97 del Consell. *(Veure Annex XIII)*
 - **Reglament (UE) 791/2012 de la Comissió**, del 23 d'agost de 2012, que modifica, en lo relatiu a certs requisits sobre el comerç d'espècies amenaçades de fauna i flora silvestres, el Reglament (CE) 865/2006, pel qual s'estableixen disposicions d'aplicació del Reglament (CE) 338/97 del Consell (publicat al DOL nº 242 de 07/09/2012). *(Veure Annex XIV)*
 - **Reglament d'Execució (UE) 792/2012 de la Comissió**, del 23 d'agost de 2012, pel qual s'estableixen disposicions sobre el disseny dels permisos, certificats i altres documents previstos en el Reglament (CE) 338/97 del Consell, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç, i es modifica el Reglament (CE) 865/2006 de la Comissió (publicat al DOL 242 de 07/09/2012). Els nous formularis seran d'ús obligatori a partir del 27/09/2013; fins llavors s'utilitzaran els actuals fins a esgotar existències. *(Veure Annex XV)*
- **Reglament d'Execució (UE) 757/2012 de la Comissió**, del 20 d'agost de 2012, pel qual es suspèn la introducció en la Unió d'espècimens de determinades espècies de fauna i flora silvestres (publicat al DOL nº 223 de 21/08/2012). *(Veure Annex XVI)*

3.1.3. LEGISLACIÓ NACIONAL

A nivell de l'Estat Espanyol s'aplica directament la legislació de la UE. La legislació ve marcada per:

- Instrument d'adhesió d'Espanya al CITES, del 16 de maig de 1986 (publicat al BOE nº 181 de 30/07/1986). *(Veure Annex XVII)*
- Real Decret 1739/97, del 20 de novembre de 1997, sobre mesures d'aplicació del CITES, i del Reglament (CE) 338/97 del Consell, de 9 de desembre de 1996, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç (publicat al BOE nº 285 de 28/11/1997). *(Veure Annex XVIII)*
- Resolució del 5 de maig de 1998, de la Direcció General de Comerç Exterior, per la que es designen els Centres i Unitats d'Assistència Tècnica i Inspecció de Comerç Exterior (SOIVRE) habilitats per a l'emissió dels permisos i certificats contemplats en el Reglament (CE) 338/97 del Consell, del 9 de desembre de 1996, relatiu a la protecció d'espècies de fauna i flora silvestres mitjançant el control del seu comerç, i s'estableix el model de "document d'inspecció d'espècies protegides" (publicat al BOE nº 125 de 26/05/1998). *(Veure Annex XIX)*
- Real Decret 1333/2006, del 21 de novembre, amb el qual es regula el destí dels espècimens decomissats de les espècies amenaçades de fauna i flora silvestres protegides mitjançant el control del seu comerç (publicat al BOE nº 286 de 30/11/2006). *(Veure Annex XX)*
- Disposició addicional segona de la Llei 32/2007, del 7 de novembre, per a la cura dels animals, en la seva explotació, transport, experimentació i sacrifici (publicat al BOE nº 286 de 08/11/2007). Estableix les taxes per la gestió i tramitació de permisos i certificats CITES. *(Veure Annex XXI)*
- Resolució del 18 de juliol de 2008, de la Subsecretària, per la qual s'incorpora un nou procediment al Registre Telemàtic del Departament (publicat al BOE nº 187 de 04/08/2008). Incorpora el procediment de sol·licitud telemàtica. *(Veure Annex XXII)*
- Resolució del 17 de juny de 2009, de la Subsecretària, per la qual s'estableix l'aplicació del procediment per a la presentació de l'autoliquidació i les condicions pel pagament per via telemàtica de la taxa per la prestació de serveis i gestió de permisos i certificats CITES establerta en la Llei 32/2007, del 7 de novembre, per a la cura dels animals, en la seva explotació, transport, experimentació i sacrifici (publicat al BOE nº 151 de 23/06/2009). Incorpora el procediment de pagament telemàtic de la taxa CITES, associat a la sol·licitud telemàtica. *(Veure Annex XXIII)*

3.1.4. LEGISLACIÓ NACIONAL D'INTERÈS DUANER

- Resolució del 27 de juny del 2012, del Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal d'Administració Tributària, en la que es recull les instruccions per a la formalització del document únic administratiu (DUA) (publicat al BOE nº 170 de 17/07/2012). *(Veure Annex XXIV)*

3.2. LEGISLACIÓ SANCIONADORA

Els Estats Membres de la Unió Europea, en aplicació del Reglament (CE) 338/97, han de desenvolupar legislacions nacionals que sancionin l'incompliment de les disposicions reglamentàries CITES. En el cas d'Espanya, la legislació que fa referència a això es troba recollida en les següents disposicions:

- Llei Orgànica 10/1995, del 23 de novembre de 1995, del Codi Penal (modificada en varies ocasions). Publicat al BOE nº 281 de 24/11/1995.(*Veure Annex XXV*)
- Llei Orgànica 12/1995, del 12 de desembre de 1995, de Repressió del Contraban. Publicat al BOE nº de 297 de 13/12/1995.(*Veure Annex XXVI*)
- Real Decret 1649/1998, del 24 de juliol de 1998, per la qual es desenvolupa el Títol II de la Llei Orgànica 12/1995, de 12 de desembre, de Repressió del Contraban, relatiu a les infraccions administratives de contraban. Publicat al BOE nº 214 de 07/09/1998.(*Veure Annex XXVII*)
- Llei Orgànica 6/2011, del 30 de juny, per la qual es modifica la Llei Orgànica 12/1995, del 12 de desembre, de repressió del contraban. Publicat al BOE nº 156 de 01/07/2001.(*Veure Annex XXVIII*)

Es de destacar la **Llei Orgànica 6/2011** que modifica la legislació relativa a la repressió del contraban tenint en compte les actualitzacions del Codi Duaner Modernitzat. Aquest Codi recull de forma expressa missions com la protecció front al comerç il·legal o la protecció del medi ambient.

D'aquesta manera, la Llei 6/2011 actualitza la quantificació que delimita els actes il·lícits penal i administratiu en matèria CITES en els següents termes:

- L'Article 2 relatiu a la tipificació del delictes senyala en el seu apartat 2 que cometen **DELICTE DE CONTRABAN**, sempre que el valor dels bens, mercaderies, gèneres o efectes sigui **igual o superior a 50.000 €**, els que realitzen operacions d'importació, exportació, comerç, tinença, circulació d'espècimens de fauna i flora silvestres i les seves parts i productes, d'espècies recollides en el Conveni de Washington, del 3 de març de 1973, o en el Reglament (CE) 338/1997 del Consell, del 9 de desembre de 1996, sense complir els requisits legalment establerts.
- L'Article 11 relatiu a la tipificació de les infraccions senyala en el seu apartat 1 que incorreran en **INFRACCIÓ ADMINISTRATIVA DE CONTRABAN** les persones físiques o jurídiques i determinades entitats (les mencionades en l'article 35.4 de la Llei 58/2003, del 17 de desembre, General Tributària), que duen a terme les accions o omissions senyalades en el cas anterior (article 2.2 de la Llei 6/2011) quan el valor dels bens, mercaderies, gèneres o efectes sigui **inferior a 50.000 €**.

No obstant lo anterior, comet, així mateix, delictes de contraban:

- qui realitzi algun dels fets descrits a través d'una organització, amb independència del valor dels bens, mercaderies o gèneres.
- qui, en execució d'un pla preconcebut o aprofitant idèntica ocasió, realitzi una pluralitat d'accions o omissions en les quals el valor dels bens, mercaderies, gèneres o efectes aïlladament considerats no assoleixi el límit quantitatiu de 50.000 €, però el valor acumulat del qual sigui igual o superior a aquest import.

Segon l'article 11.2 **les infraccions administratives de contraban es classifiquen en lleus, greus i molt greus**, segons el valor dels bens, mercaderies, gèneres o efectes objecte de les mateixes, conforma a les quantitats següents en l'àmbit CITES:

- **Lleus:** inferior a 1.000 €
- **Greus:** des de 1.000 € a 12.000 €
- **Molt greus:** superior a 12.000 €

D'altra banda, l'article 12 sobre **SANCIONS** indica en el seu apartat 2 que els responsables de les infraccions administratives de contraban relatives a l'àmbit CITES seran sancionats de la següent manera:

a) **Amb multa pecuniària proporcional al valor de les mercaderies.** Els percentatges aplicables a cada classe d'infracció estaran compresos entre els límits següents:

- **Lleus:** el 200 i el 225 %, ambdós inclosos.
- **Graus:** el 225 i el 275 %.
- **Molt greus:** el 275 i el 350 %, ambdós inclosos.

L'import mínim de la multa serà, en tot cas, de 1.000 €.

b) **Amb el tancament dels establiments dels que els infractors siguin titulars.** El tancament podrà ser temporal o, en el cas d'infraccions reiterades, definitiu. Pera cada classe d'infracció el tancament temporal tindrà una durada compresa entre els següents límits inferior i superior, respectivament:

- **Lleus:** quatre dies i tres mesos.
- **Graus:** tres mesos i un dia, i nou mesos.
- **Molt greus:** nou mesos i un dia, i dotze mesos

L'article 12bis indica que **les sancions per infraccions administratives de contraban es graduaran** atenent en cada cas concret als criteris de reiteració, resistència, negativa o obstrucció a l'acció investigadora dels òrgans competents, utilització de medis fraudulents o per mitjà de persona interposada, utilització pera la comissió de la infracció dels mecanismes establerts en la normativa duanera pera la simplificació de formalitats de despatx duaner, a més de tenir en compte la naturalesa dels bens, mercaderies, gèneres o efectes objecte del contraban.

4.APLICACIÓ A LA UE

Encara que la UE no és Part com a tal del Conveni CITES, les seves disposicions s'apliquen des del 1982 (data en que va entrar en vigor la primera legislació comunitària que l'aplicava). Aquesta s'aplica de la mateixa manera en tots els Estats Membres i no de forma individual en cada país degut a:

- La reglamentació de comerç exterior és competència exclusiva de la UE.
- La Unió Duanera suposa l'absència de controls fronterers sistemàtics entre els Estats Membres.
- Existeix una política comunitària sobre el medi ambient i legislació sobre protecció i la conservació d'espècies autòctones en la UE.

Actualment, com ja hem dit anteriorment, l'aplicació del conveni CITES a UE i per tant en tots els Estats Membres, es porta a terme mitjançant el Reglament (CE) 338/97(*Veure Annex IX*) i un reglament d'execució molt més detallat: Reglament (CE) 865/2006(*Veure Annex XII*). Ambdós, representen la voluntat de la UE d'uniformitzar l'aplicació del conveni entre els Estats Membres i les seves activitats comercials amb tercers països amb la fi de garantir una suficient protecció a les espècies de fauna i flora silvestres a través del control del seu comerç. Això suposa una aplicació molt més estricta i arriba, fins i tot, a suposar la protecció d'espècies no incloses dins del CITES. Així doncs, la UE exigeix determinats documents per a la importació que el CITES no exigeix.

Encara que els reglaments de la UE en matèria CITES són d'aplicació directa en els Estats Membres, hi ha certes disposicions que han de ser traslladades mitjançant l'adopció de la legislació nacional en els temes que són de sobirania de cada Estat Membre, com ara les **sancions**.

Per compatibilitzar la legislació de la UE amb el Conveni, El Reglament aclareix que els Estats membres han de posar **esmenes** als apèndixs CITES quan l'estat de conservació d'espècies no CITES, però protegides pels reglaments de la UE, ho requereixin.

Les mesures comercials adoptades pels països de la UE per les espècies en que el comerç de les quals es reguli a través de la reglamentació europea, es troben recopilades en la "Base de dades sobre comerç de vida silvestre de la UE, gestionada per UNEP-WCMC.

Les espècies es classifiquen en el Reglament (CE) 338/97 en **quatre Annexes** en funció del grau de protecció que se'ls hi aplica en ordre decreixent: A, B, C i D. Els Annexes que recullen les diferents espècies protegides s'actualitzen aproximadament cada un o dos anys i es publiquen en un Reglament de la UE. L'últim publicat és el Reglament (UE) 709/2010 de la Comissió, del 22 de juliol de 2010 (*Veure Annex XXIX*), que modifica el Reglament (CE) núm. 338/97 del Consell, relatiu a la protecció d'espècies de la fauna i la flora silvestres mitjançant el control del seu comerç.

Les característiques principals dels Annexes de la reglamentació UE són:

- **Annex A:** inclou les espècies incloses en l'Apèndix I del CITES, algunes espècies de l'Apèndix II del CITES, algunes espècies de l'Apèndix III del CITES i algunes espècies no CITES.
- **Annex B:** inclou les altres espècies de l'Apèndix II del CITES, algunes espècies de l'Apèndix III del CITES i algunes espècies no CITES.
- **Annex C:** inclou les espècies restants de l'Apèndix III del CITES que no s'han inclòs prèviament en els Annexes A o B, excepte certes espècies de l'Apèndix III per les quals els Estats Membres de la UE han formulat una reserva.
- **Annex D:** no té equivalent en els Apèndixs del Conveni. S'inclouen espècies per les quals es desitja controlar el nivell de importació en la UE ja que podrien complir els requisits necessaris per la seva inclusió en algun dels altres Annexes. La majoria són espècies no CITES, així com aquelles de l'Apèndix III per les quals els Estats Membres de la UE han formulat una reserva.

La reglamentació de la UE aplica condicions d'importació més estrictes per les espècies dels **Annexes A i B**. Per això, es requereixen permisos d'importació, els quals es concedeixen quan s'estima que el comerç per a una espècie del país concernit és sostenible. A més, existeixen requisits addicionals per l'allotjament i el transport d'espècimens vius i s'apliquen restriccions més exhaustives pel comerç intern d'espècies de l'Annex A.

En el cas de les espècies dels **Annexes C i D** es requereix presentar una notificació d'importació en el moment d'entrada en la UE.

Així mateix, els Estats Membres poden prendre **mesures nacionals addicionals** en temes de biodiversitat i conservació de les espècies, disposicions veterinàries i fitosanitàries, cura i benestar dels animals, regulacions duaneres, etc.

Per tant, els **Annexes CITES de la UE impliquen diferents nivells de protecció segons es tracti de:**

- Espècies protegides pel Conveni CITES.
- Espècies no protegides pel Conveni CITES en perill d'extinció.

- Espècies similars la inclusió de les quals facilita el control d'espècies en perill d'extinció.
- Espècies amb el major grau de protecció que atorga la Directiva sobre Aus Silvestres i la Directiva Hàbitats.
- Espècies que s'ha comprovat que la seva introducció en el medi natural de la Comunitat constitueix una amenaça ecològica per espècies de fauna i flora autòctones de la Comunitat.

Les activitats d'importació, exportació o reexportació en la UE d'espècimens inclosos en els Apèndixs I, II o III del CITES i/o en els Annexes del Reglament de la UE només es pot fer a través d'una de les Duanes habilitades per aquest fet, en les que s'efectuaran els controls d'inspecció i despatx duaner. La Comissió Europea publica a la seva pàgina web el llistat dels punts d'entrada/sortida autoritzats de la UE, denominats **Punts d'Inspecció Fronterera (PIFs)**.

5. AUTORITATS A L'ESTAT ESPANYOL

A nivell espanyol el CITES compta amb tres tipus diferents d'autoritats: l'Autoritat Administrativa Principal, l'Autoritat Administrativa Addicional i l'Autoritat científica. A continuació es detalla cadascuna d'elles.

5.1. AUTORITAT ADMINISTRATIVA PRINCIPAL

La **Secretaria d'Estat de Comerç** té assignades les competències com a Autoritat Administrativa principal d'acord amb el que s'estableix en l'article IX del Conveni CITES. En l'àmbit de la Unió Europea (UE), actua com a òrgan de gestió principal segons s'estableix en l'article 13.1. a) del Reglament (CE) 338/97 del Consell del 9 de desembre de 1996.

Per això, li corresponen, entre altres, les següents funcions:

- Representar oficialment a Espanya davant altres països Part i també davant la Secretaria de Comerç.
- Representar a Espanya davant del Comitè CITES que assisteix a la Comissió segons el que s'estableix en l'article 18 del Reglament (CE) 338/97.
- Mantenir les comunicacions oficials en l'àmbit governamental i departamental.
- Tramitar i autoritzar, si es dóna el cas, les sol·licituds d'importació, exportació o reexportació que es presenten davant els Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials i Provincials de Comerç Exterior, així com el desenvolupament de les actuacions de control i inspecció corresponents.
- Elaborar un Informe Anual i un Informe Biennal que reculli les dades sobre el comerç exterior d'espècimens d'espècies incloses als Annexes del Reglament (CE) 338/97. Les dades subministrades per les Parts en els seus Informes Anuals, són recollides pel "World Conservation Monitoring Center" (WCMC).

Pel que fa a l'Informe Biennal, és un qüestionari que cada Part ha de complimentar d'acord amb el model distribuït mitjançant la Notificació de les Parts de la Secretaria CITES nº 2005/035 del 6 de Juliol de 2005. Pel que fa a Espanya, l'Informe més actual és el del 2009-2010(*veure annex XXX*).

Els Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials i Provincials de Comerç Exterior, en quant a xarxa perifèrica de la Secretaria d'Estat de Comerç Exterior, gestionen els permisos i certificats pels espècimens emparats per la legislació internacional i de la UE CITES. Aquests documents acrediten que les operacions d'importació, exportació o reexportació han estat autoritzades i han de ser presentats davant les corresponents Duanes per l'enviament de les mercaderies abans de l'entrada o sortida de la UE.

Si bé els documents CITES poden obtenir-se a través de qualsevol dels Serveis d'Inspecció SOIVRE, les operacions d'importació i (re) exportació en matèria CITES pròpiament dites han d'ultimar-se a través d'un dels punts d'entrada/sortida autoritzats a la UE per l'enviament de mercaderies CITES, els denominats Punts d'Inspecció Fronterera (PIF's). A Espanya, el control i inspecció de les mercaderies CITES en aquests punts és dut a terme per 12 dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de les direccions Territorials i Provincials de Comerç Exterior.

Punts d'Inspecció SOIVRE a l'Estat Espanyol

D'altra banda, l'Autoritat Administrativa CITES principal és responsable també del control i inspecció de la cria en captivitat d'espècimens CITES, així com d'assistir a altres Autoritats encarregades de velar pel compliment de la normativa CITES, com són:

- Servei de Protecció de la Naturalesa de la Guàrdia Civil (SEPRONA).
- Servei de Vigilància Duanera.
- Serveis de Duanes.
- Jutjats.
- Altres autoritats locals i autonòmiques.

5.2. AUTORITAT ADMINISTRATIVA ADDICIONAL

Segons el Reial Decret 1739/97(*Veure Annex XVIII*), l'Autoritat Administrativa CITES adicional d'Espanya està representada pel Departament de Duanes i Impostos Especials de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària (AEAT).

Entre les seves funcions, cal destacar:

- Exigir la documentació CITES necessària per la importació o (re) exportació prèviament al despatx duaner de les mercaderies.
- Diligenciar els documents CITES a la casella corresponent fent constar la data, el lloc d'entrada o sortida, i en el seu cas, nombre i tipus de documents duaners amb els que es despatxa la partida.
- Exigir juntament amb el document CITES, el "Document d'inspecció d'espècies protegides" emès pels Serveis d'Inspecció SOIVRE en el que consti el resultat de la inspecció física i/o documental de la partida.
- Comprovar la documentació i, en els casos que sigui necessari, realitzar la inspecció física segons les recomanacions derivades de l'anàlisi de riscos (inclou el control sobre paquets postals i viatgers).
- Quan es detecti una infracció al Conveni CITES o als Reglaments comunitaris, incoar expedients per una suposada infracció administrativa de contraban i resoldre, si cal, una sanció i decomís, o bé, traslladar la denúncia a la via judicial.

5.3. AUTORITAT CIENTÍFICA

A Espanya només existeix una única Autoritat Científica CITES que s'anomena **Direcció General de Medi Natural i Política Forestal**, la qual forma part del Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente (MAGRAMA).

Entre les seves funcions, es pot destacar:

- Emetre dictàmens a petició de l'Autoritat Administrativa CITES principal, sobre qüestions relatives a:
 - Conservació de l'espècie en el seu hàbitat natural en relació amb les sol·licituds de:
 - Importació d'espècimens d'espècies incloses en els Annexes A o B del Reglament (CE) 338/97.
 - Reexportació d'espècimens d'espècies incloses en els Annexes A, B o C del Reglament (CE) 338/97.
 - Condicions que han de reunir les instal·lacions per allotjar animals vius d'espècies incloses en l'Annex A del Reglament (CE) 338/97 en relació amb les sol·licituds d'importació o de moviments dins de la UE a determinats allotjaments.
 - Els fins i les característiques de les instal·lacions en relació amb el trasllat definitiu d'un espècimen decomissat.

D'altra banda, les Autoritats Científiques CITES nacionals de la UE es reuneixen periòdicament en l'anomenat **Grup de Revisió Científica de la UE** (*Scientific Review Group*) per avaluar l'estat de conservació de les espècies en el seu medi natural. D'aquesta manera, emeten dictàmens d'extracció no perjudicial formant opinions positives o negatives respecte a les sol·licituds d'importació, que es presenten als Estats Membres de la UE i que tots han de complir per igual. En alguns casos però, l'adopció d'opinions negatives a llarg termini es formalitza mitjançant la publicació d'un reglament de la UE pel qual es suspèn la importació a la UE de certes espècies originàries de determinats països.

6. AUTORITATS DE CITES A CATALUNYA

A Catalunya, l'Autoritat administrativa de CITES és el **SOIVRE** -Servei Oficial d'Inspecció, Vigilància i Regulació de les Exportacions-, òrgan que pertany al Ministerio de Indústria, Turismo y Comercio.

7. PERMISOS I CERTIFICATS. REQUISITS

7.1. PERMIS D'IMPORTACIÓ CITES

7.1.1. DESCRIPCIÓ

Aquest permís és necessari per importar a la Unió Europea (UE) espècimens d'espècies incloses en els **Annexes A o B** del Reglament (CE) 338/97. La seva emissió està regulada en l'article 4 d'aquest Reglament, apartats 1, 2 i 6. La sol·licitud d'importació ha de realitzar-se abans de l'arribada de la mercaderia a la UE ja que s'ha de valorar si s'escau l'autorització i emissió del permís d'importació.

El **formulari** d'aquest permís es compona de cinc exemplars:

- **original** (full nº 1), de color blanc.
- **còpia destinada al titular** (full nº 2), de color groc.
- **còpia a retornar per la duana a l'Autoritat expedidora** (full nº 3), de color verd.
- **còpia destinada a l'autoritat expedidora** (full nº 4), de color rosa.
- **sol·licitud** (full nº 5), de color blanc, que ha de ser complimentat pel sol·licitant.

A aquest document principal se li poden afegir **Annexes** addicionals si les partides es componen de varies espècies o per fer constar informació rellevant, per exemple, llistat de les marques de les pells de cocodril, etiquetat dels envasos de caviar, fotografies d'identificació, etc.

El **termini de validesa** màxim dels permisos d'importació és d'un any des de la seva data d'expedició. Dins d'aquest termini podrà realitzar-se la importació de la mercaderia en la UE. No obstant, aquests permisos no tenen validesa si falta el document vàlid corresponent del país de (re) exportació.

Si el documento caduca abans de ser utilitzat, o bé caduca el document CITES de (re)exportació, el permís d'importació ja no serà vàlid i s'ha de retornar a l'Autoritat Administrativa CITES expedidora.

7.1.2. REQUISITS PER LA SOL-LICITUD

Es recomana sol·licitar el permís almenys amb un mes d'antelació ja que determinades sol·licituds han de valorar-se individualment segons l'espècie, país d'origen o finalitat que es tracti.

En el cas de sol·licituds d'importació d'**espècimens silvestres d'espècies incloses en l'Annex A** el sol·licitant ha de justificar la necessitat d'introducció i facilitar informació sobre la finalitat a la que es destinen els espècimens. En el cas d'animals vius s'indicaran també detalls sobre l'allotjament previst. La documentació presentada es valorarà de cara a autoritzar la finalitat sol·licitada.

En el cas de sol·licituds d'importació d'**espècimens criats en captivitat d'espècies incloses en l'Annex A i espècimens d'espècies incloses en l'Annex B** no és necessari un projecte justificatiu de la introducció, com en el cas anterior. Tanmateix, si es tracta d'animals vius el sol·licitant ha d'aportar documentació que justifiqui que les instal·lacions de destí són adequades per allotjar-los.

Si es compleixen els requisits els Serveis d'Inspecció SOIVRE emetran el corresponent permís d'importació. A l'importador se li entregarà l'exemplar "original" i "la còpia destinada al titular" del permís d'importació.

7.1.3. PRESENTACIÓ DE SOL-LICITUDS

A la sol·licitud (full nº5) s'adjuntarà còpia del document CITES de (re)exportació amb el qual viatjarà la mercaderia i la documentació justificativa en cada cas concret.

Formes de presentació:

- Pot omplir-se el formulari de sol·licitud informàticament o a mà amb lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de forma presencial, per correu electrònic, fax, etc. Si la partida es compona de varies espècies, o de mercaderies diferents de la mateixa espècie, pot afegir-se un o varis Annexes. En tots els casos, s'haurà d'adjuntar el justificant d'ingrés de la taxa CITES corresponent (Llei 32/2007).
- Pot realitzar-se la sol·licitud i el pagament telemàtics si es posseeix un certificat digital d'usuari.

7.1.4. TRÀMITS DUANERS I D'INSPECCIÓ

En el moment de la importació es presentarà la mercaderia a importar junt amb el permís d'importació i l'original del document CITES estranger (permís d'exportació o certificat de reexportació del país de procedència), a la Duana del primer punt d'introducció en la UE.

Si la importació es realitza directament a Espanya, un cop la mercaderia ha arribat físicament i, previ al despatx duaner, es presentarà una sol·licitud d'inspecció en un dels 12 Serveis d'Inspecció SOIVRE mitjançant el Document d'Inspecció d'Espècies Protegides (DIEP)(*Veure Annex XXXI*). Una vegada realitzat el control SOIVRE pertinent, el DIEP certifica la conformitat (o no) de la mercaderia a importar respecte a la utilitzada pel permís d'importació.

El despatx duaner pot realitzar també per una de les Duanes de la UE habilitades per l'entrada/sortida d'espècimens CITES en la UE. La Comissió Europea publica en la seva pàgina web el llistat dels Punts d'Inspecció Fronterera Comunitaris (PIFs) autoritzats .

La Duana ha de diligenciar la casella 27 del permís d'importació, entregant a l'importador la "còpia destinada al titular". L'original del permís d'importació serà remès per la Duana a l'Autoritat Administrativa CITES del país emissor.

La mercaderia no ha de sortir de la UE abans de que hagi sigut autoritzat el permís i complertambels tràmits d'inspecció i duaners corresponents.

7.2. PERMIS PREVI D'IMPORTACIÓ

7.2.1. DESCRIPCIÓ

Aquest permís és exigit pel país exportador o (re)exportador abans d'expedir un permís/certificat de (re) exportació CITES per un espècimen silvestre d'una espècie inclosa en l'**Apèndix I** del Conveni CITES. Una vegada obtingut el document de (re) exportació s'haurà de sol·licitar el corresponent Permís d'Importació ja que el permís previ d'importació no és vàlid per realitzar aquesta operació. La seva emissió està regulada en l'article III, apartat 2, lletra d) del Conveni CITES i en l'article 4, apartat 1 del Reglament (CE) 338/97.

El formulari per aquest permís (model que figura en l'annex I del Reglament (CE) 865/2006, (*Veure Annex XII*)) es compona dels mateixos cinc exemplars que en el cas del permís d'importació:

- **original** (full nº 1), de color blanc.
- **còpia destinada al titular** (full nº 2), de color groc.
- **còpia destinada al país exportador o reexportador** (full nº 3), de color verd.
- **còpia destinada a l'autoritat expedidora** (full nº 4), de color rosa.
- **sol·licitud** (full nº 5), de color blanc, que ha de ser emplenada pel sol·licitant.

El **termini de validesa** màxim dels permisos previs d'importació és d'un any des de la seva data d'expedició; dins d'aquest termini podrà sol·licitar-se la (re) exportació de la mercaderia en el país d'origen/procedència. Si el document caduca abans de ser utilitzat ja no serà vàlid i haurà de ser retornat a l'Autoritat Administrativa CITES expedidora.

7.2.2. REQUISITS PER LA SOL·LICITUD

En aquest cas, només és necessari presentar el formulari de sol·licitud justificant la finalitat d'importació sol·licitada.

7.2.3. PRESENTACIÓ DE SOL·LICITUDS

- Pot emplenar-se el formulari de sol·licitud informàticament o a mà amb lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials i Provincials de Comerç. Podrà afegir un o més Annexes quan la partida es componi de varies espècies o de mercaderies diferents de la mateixa espècie.
- Pot realitzar una sol·licitud telemàtica si posseeix un certificat digital d'usuari.

Aquest tipus de permís no requereix el pagament de cap taxa CITES.

7.3. PERMÍS D'EXPORTACIÓ I CERTIFICAT DE REEXPORTACIÓ

7.3.1. DESCRIPCIÓ

Aquest document és necessari per exportar o reexportar des de la Unió Europea (UE) espècimens d'espècies incloses en els **Annexes A, B o C** del Reglament (CE) 338/97. Ha de ser sol·licitat i obtingut amb antelació a la sortida de la mercaderia. La seva emissió es regula en l'article 5 del Reglament (CE) 338/97.

El **formulari** per aquest permís (model que figura en l'annex I del Reglament (CE) 865/2006, (*Veure Annex XII*)) es compona dels mateixos cinc exemplars que en el cas del permís d'importació:

- **original** (full nº 1), de color blanc (haurà d'acompanyar la mercaderia).
- **còpia destinada al titular** (full nº 2), de color groc.
- **còpia a retornar per la duana a l'Autoritat expedidora** (full nº 3), de color verd.
- **còpia destinada a l'autoritat expedidora** (full nº 4), de color rosa.
- **sol·licitud** (full nº 5), de color blanc, que ha de ser complimentada pel sol·licitant.

Al document principal es poden afegir **Annexes** addicionals si les partides es componen de varies espècies o per fer constar informació rellevant, per exemple, llistat de les marques de les pells de cocodril, etiquetat dels envasos de caviar, fotografies d'identificació, etc.

El **termini de validesa** màxim dels permisos d'importació és de sis mesos des de la seva data d'expedició; dintre d'aquest termini podrà realitzar-se la sortida de la mercaderia de la UE. Si el document caduca abans de ser utilitzat ja no serà vàlid i haurà de ser retornat a l'Autoritat Administrativa CITES expedidora.

7.3.2. REQUISITS PER LA SOL·LICITUD

Es recomana sol·licitar el permís almenys amb 15 dies d'antelació. Segons els casos s'haurà d'adjuntar:

- Factura de compra dels espècimens o acreditació del seu origen legal.
- En el cas de les reexportacions còpia pel titular del permís d'importació o justificació documental de l'adquisició de la mercaderia en la UE.

- Si es tracta d'animals criats en captivitat en la UE es presentarà documentació justificativa. Si es tracta d'espècimens silvestres s'haurà d'acreditar documentalment que l'espècimen ha sigut obtingut conforme a les disposicions legals nacionals o regionals.
- Qualsevol altra documentació que l'Autoritat Administrativa emissora consideri necessària en cada cas.

Si es compleixen els requisits establerts l'Autoritat Administrativa CITES emetrà el corresponent permís/certificat de (re)exportació. Al sol·licitant se li entregará l'exemplar "original" (nº 1), la "còpia destinada al titular" (nº 2) i la "còpia a retornar per la duana a l'Autoritat expedidora" (nº 3).

7.3.3. PRESENTACIÓ DE SOL·LICITUDS

A la sol·licitud (full nº 5) s'adjuntarà còpia de la documentació requerida en cada cas.

Formes de presentació:

- Pot emplenar el formulari de sol·licitud informàticament o a mà amb les lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de forma presencial, per correu electrònic, fax, etc. Si la partida es compona de varies espècies, o de mercaderies diferents de la mateixa espècie, pot afegir un o varis Annexes. En tots els casos, haurà d'adjuntar el justificant d'ingrés de la taxa CITES corresponent (Llei 32/2007).
- Pot realitzar la sol·licitud i el pagament telemàtics si posseeix un certificat digital d'usuari.

7.3.4. TRÀMITS DUANERS I D'INSPECCIÓ

Si la (re)exportació es realitza directament des d'Espanya, abans de la realització del despatx duaner, haurà de presentar en un dels 12 Serveis d'Inspecció SOIVRE la sol·licitud d'inspecció mitjançant el "Documento de Inspección de Especies Protegidas" (DIEP). Un cop realitzat el control SOIVRE pertinent, el DIEP certifica la conformitat (o no) de la mercaderia a (re)exportar respecte a l'emparada pel permís/certificat de (re)exportació.

El despatx duaners pot realitzar també per una de les **Duanes de la UE** habilitades per l'entrada/sortida d'espècimens CITES en la UE. La Comissió Europea publica en la seva pàgina web el llistat dels Punts d'Inspecció Fronterera Comunitaris (PIFs) autoritzats

La **Duana** ha d'emplenar la casella 27 i entregar al (re)exportador l'exemplar "original" (que presentarà a la Duana del país de destí) i la "còpia destinada al titular". L'exemplar "còpia a retornar per la duana a l'autoritat expedidora" serà remès per la Duana a la Autoritat Administrativa CITES del país que el va emetre.

La mercaderia no ha de sortir de la UE abans de que hagi sigut autoritzat el permís i s'hagi complert amb els tràmits d'inspecció i duaners corresponents.

7.4. CERTIFICAT DE PROPIETAT PRIVADA

7.4.1. DESCRIPCIÓ

Aquest Certificat permet a un particular viatjar per varis països durant 3 anys consecutius amb la seva mascota sense necessitat d'obtenir un permís d'importació cada vegada que entri en la UE, o un permís d'exportació cada vegada que surti d'ella.

El **formulari** per aquest Certificat (model que figura en l'annex I del Reglament (CE) 865/2006, *(Veure Annex XII)*) es compon dels mateixos cinc exemplars que en el cas del permís d'importació:

- **original** (full nº 1), de color blanc (haurà d'acompanyar la mercaderia).
- **còpia destinada al titular** (full nº 2), de color groc.
- **còpia a retornar per la duana a l'Autoritat expedidora** (full nº 3), de color verd.
- **còpia destinada a l'autoritat expedidora** (full nº 4), de color rosa.
- **sol·licitud** (full nº 5), de color blanc, que ha de ser complementada pel sol·licitant.

A aquest document se li annexarà una "Fulla Complementària" (formulari inclòs com annex IV del Reglament 865/2006) en la que la Duana d'entrada o sortida diligenciarà les dates i llocs d'importació i exportació múltiples.

7.4.2. REQUISITS PER LA SOL-LICITUD

El Certificat de Propietat Privada es regula en els articles 37 a 44 del Reglament 865/2006 i es solament vàlid si es compleixen els següents requisits:

- Han de ser animals vius inclosos en els Annexes A, B o C del Reglament (CE) 338/97 legalment adquirits la possessió dels quals tingui finalitat personal (mascotes), mai comercial.
- Han de ser animals nascuts i criats en captivitat, o bé, per aquells adquirits abans de la seva inclusió en els Apèndixs/Annexes (pre-Convenció).
- Cada exemplar estarà marcat de forma permanent.
- Cada Certificat és vàlid per un sol exemplar.
- Només és vàlid pel titular del Certificat el qual viatjarà amb la seva mascota.
- Els països tercers de destí han d'acceptar aquest Certificat.
- Ha d'anar acompanyat de l'original del permís/certificat d'exportació/reexportació equivalent del país tercer.

Si el titular d'un Certificat de Propietat Privada comunitari vol **vendre o transferir** l'espècimen, haurà d'entregar primerament aquest Certificat a l'Autoritat Administrativa CITES expedidora. En el cas de que l'espècimen pertanyi a una espècie inclosa en l'Annex A del Reglament (CE) 338/97, sol·licitarà a l'Autoritat competent un Certificat que l'eximeixi de les prohibicions comercials.

7.4.3. PRESENTACIÓ DE SOL-LICITUDS

El propietari de l'animal firmarà la sol·licitud (full nº 5) i adjuntarà tota la documentació que empari l'origen legal CITES de l'espècimen (Certificat CITES UE, factura de compra, certificació de cria en captivitat, etc). Aquesta serà valorada individualment per determinar si s'escau l'emissió del Certificat. Es recomana presentar la sol·licitud almenys amb 15 dies d'antelació.

Formes de presentació:

- Pot emplenar el formulari de sol·licitud informàticament o a mà amb les lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de forma presencial, per correu electrònic, fax, etc. Si la partida es compona de varies espècies, o de mercaderies diferents de la mateixa espècie, pot afegir un o varis Annexes. En tots els casos, haurà d'adjuntar el justificant d'ingrés de la taxa CITES corresponent (Llei 32/2007).

- Pot realitzar la sol·licitud i el pagament telemàtics si posseeix un certificat digital d'usuari.

7.4.4. TRÀMITS DUANERS I D'INSPECCIÓ

Al titular se li entregarà l'"original" (full nº 1) el qual haurà de ser presentat a la Duana de la UE d'entrada o sortida acompanyat de la Fulla Complementària i una còpia d'aquesta. Aquests dos últims documents seran segellats per la Duana i retornats al titular.

Quan l'espècimen procedeixi de la UE, l'autoritat expedidora serà l'Autoritat Administrativa CITES de l'Estat membre en que es trobi aquest espècimen. En aquest cas, i per realitzar una importació o (re)exportació, el titular del Certificat remetrà el document "original" (full nº 1), així com l'original i una còpia del Full Complementari per a la seva verificació a una duana de la UE autoritzada. Aquest emplenarà el Full Complementari, retornarà els documents originals al titular, ratificarà la còpia del Full Complementari i la remetrà a l'Autoritat Administrativa CITES pertinent.

Quan l'espècimen s'introdueixi a la UE des d'un tercer país, l'autoritat expedidora serà l'Autoritat Administrativa CITES de l'Estat membre del primer destí. L'emissió del Certificat estarà supeditada a la presentació d'un document equivalent expedit pel tercer país de que es tracti. Es procedirà d'igual manera que en el cas anterior; a més, el titular ha de presentar, amb fins de verificació, el Certificat original expedit pel tercer país.

7.5. CERTIFICAT D'EXHIBICIÓ ITINERANT

7.5.1. DESCRIPCIÓ

Aquest Certificat permet a un circ o un altre tipus d'exhibició itinerant viatjar per varis països durant 3 anys consecutius sense necessitat d'obtenir un permís d'importació o de (re) exportació cada vegada que entri o surti de la UE.

El **formulari** per aquest permís (model que figura en l'annex III del Reglament (CE) 865/2006, *(Veure Annex XII)*) es compon de tres exemplars:

- **original** (full nº 1), de color groc.
- **còpia destinada a l'autoritat expedidora** (full nº 2), de color rosa.
- **sol·licitud** (full nº 3), de color blanc, que haurà de ser emplenat pel sol·licitant.

A aquest certificat se li afegirà un Full Complementari (formulari inclòs com annex IV del Reglament (CE) 865/2006) en la que la Duana d'entrada o sortida diligenciarà les dates i llocs d'importació i exportació múltiples.

7.5.2. REQUISITS PER LA SOL-LICITUD

Aquest Certificat es regula en els articles 30 a 36 del Reglament 865/2006 i només és vàlid en els següents casos:

- Per espècimens inclosos en els Annexes A, B o C del Reglament (CE) 338/97 legalment adquirits que formen part d'una exhibició itinerant.
- Si es tracta d'animals vius, cada certificat empararà a un sol espècimen.

- Per espècimens nascuts i criats en captivitat, o bé, per aquells adquirits abans de la seva inclusió en els Apèndixs/Annexes (pre-Convenció).

A més, s'hauran de complir els següents requisits:

- Els espècimens estaran marcats.
- L'espècimen es registrarà a l'Autoritat Administrativa expedidora.
- L'espècimen serà retornat a l'Estat membre en que estigui registrat abans no finalitzi el període de validesa del certificat.
- Està condicionat a que els països de destí acceptin aquest tipus de documents.
- Ha d'anar acompanyat de l'original del permís/certificat d'exportació/reexportació equivalent del país tercer.

La substitució d'un Certificat d'Exhibició Itinerant extraviat, robat o destruït només la realitzarà l'Autoritat que l'hagi expedit.

7.5.3. PRESENTACIÓ DE SOL·LICITUDS

S'hauran d'adjuntar els justificants documentals necessaris per poder determinar si procedeix expedir el certificat. Es recomana presentar la sol·licitud almenys amb 15 dies d'antelació.

Formes de presentació:

- Pot emplenar el formulari de sol·licitud informàticament o a mà amb les lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de forma presencial, per correu electrònic, fax, etc. Si la partida es compona de varies espècies, o de mercaderies diferents de la mateixa espècie, pot afegir un o varis Annexes. En tots els casos, haurà d'adjuntar el justificant d'ingrés de la taxa CITES corresponent (Llei 32/2007).
- Pot realitzar la sol·licitud i el pagament telemàtics si posseeix un certificat digital d'usuari.

7.5.4. TRÀMITS DUANERS I D'INSPECCIÓ

Quan l'exhibició itinerant procedeixi de la UE, l'autoritat expedidora serà l'Autoritat Administrativa CITES de l'Estat membre del que procedeixi. En aquest cas, i per realitzar una importació o (re)exportació, el titular del Certificat d'Exhibició Itinerant remetrà el document "original" (formulari nº 1), així com l'original i una còpia del Full Complementari pera la seva verificació en una Duana de la UE autoritzada. Aquesta emplenarà el Full Complementari, retornarà els documents originals al titular, ratificarà la còpia del Full complementari i la remetrà a l'Autoritat Administrativa expedidora.

Quan l'espècimen s'introdueixi a la UE des d'un tercer país, l'autoritat expedidora serà l'Autoritat Administrativa CITES de l'Estat membre del primer destí. L'emissió del Certificat estarà supeditada a la presentació d'un document equivalent expedit pel tercer país de que es tracti. Es procedirà d'igual manera que en el cas anterior; a més, el titular ha de presentar també, amb fins de verificació, el Certificat original expedit pel tercer país.

7.6. NOTIFICACIÓ D'IMPORTACIÓ

7.6.1. DESCRIPCIÓ

La seva emissió i utilització estan recollides en l'article 4, apartats 3 i 4 del Reglament (CE) 338/97.

El formulari per aquest document (model que figura en l'annex II del Reglament (CE) 865/2006, *(Veure Annex XII)*) es compon de dos exemplars:

- **original** (full nº 1), de color blanc.
- **còpia destinada a l'importador** (full nº 2), de color groc.

7.6.2. REQUISITS PER LA SOL·LICITUD

La Notificació d'Importació no està subjecta a autorització prèvia a l'entrada de la mercaderia en la UE. Aquest document ha de ser emplenat per l'importador (o el seu representant) en el moment de la importació d'espècimens d'espècies incloses en els **Annexos C i D** del Reglament (CE) 338/97.

Per espècimens de l'**Annex C**, s'haurà d'aportar, a més, el document acreditatiu de l'origen de la mercaderia (permís/certificat CITES o certificat d'origen expedit per l'Autoritat Administrativa CITES del país exportador, segons els casos). Per espècimens de l'**Annex D**, no serà necessari adjuntar cap document addicional.

7.6.3. PRESENTACIÓ DE SOL·LICITUDS

- Pot emplenar el formulari de notificació d'importació amb lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels 12 Serveis d'Inspecció SOIVRE de forma presencial, per correu electrònic, fax, etc.
- Pot realitzar la sol·licitud telemàtica si posseeix un certificat digital d'usuari.

Aquest tipus de document no requereix el pagament de cap taxa CITES.

7.6.4. TRÀMITS DUANERS I D'INSPECCIÓ

Si la importació es realitza directament a Espanya, una vegada que la mercaderia ha arribat físicament i, previ al despatx duaner, es presentarà una sol·licitud d'inspecció en un dels 12 Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials i Provincials de Comerç mitjançant el Document d'Inspecció d'Espècies Protegides (DIEP). Una vegada realitzat el control SOIVRE pertinent, el DIEP certifica la conformitat (o no) de la mercaderia a importar respecte a la declarada en la Notificació d'Importació.

La Duana recollirà el permís/certificat CITES o el certificat d'origen del país d'origen/procedència i diligenciarà la casella 14 de la Notificació d'Importació, entregant a l'importador la "còpia destinada a l'importador".

7.7. CERTIFICAT CITES UE

7.7.1. DESCRIPCIÓ

La realització d'activitats comercials en l'àmbit de la UE d'espècimens d'espècies incloses en l'**Annex A** del Reglament (CE) 338/97 està prohibida. S'entén com activitat comercial la compra, oferta de compra, adquisició, exposició al pública mb fins comercials, utilització amb fins lucratiu i la venda, la posada en venda, el transport o la tinença per a la venda. El control d'aquestes activitats es recull en l'article 8 del Reglament (CE) 338/97.

Tanmateix, es podran concedir **excepcions**, estudiades cas per cas, expedint-se un Certificat CITES, **vàlid únicament per a transaccions dins de la UE**, en el que s'indiquen les activitats a les que poden destinar-se els espècimens, en els següents casos:

- Per demostrar que els espècimens de l'Annex A del Reglament (CE) 338/97 procedeixen de la cria en captivitat o han sigut adquirits legalment.
- Per demostrar que els espècimens de l'Annex A o B que van a ser (re)exportats, van ser importats conforme a lo establert en la Reglamentació Comunitària.
- Per autoritzar el trasllat d'espècimens vius d'espècies de l'Annex A del Reglament (CE) 338/97.
- Per espècimens adquirits o introduïts abans de que el Conveni CITES o la Reglamentació Comunitària els fossin d'aplicació.
- Per altres de les excepcions contemplades en l'article 8, apartat 3 del Reglament (CE) 338/97.

El **formulari** per aquest Certificat (model que figura en l'annex V del Reglament (CE) 865/2006, *(Veure Annex XII)*) es compon de tres exemplars:

- **original** (full nº 1), de color groc.
- **còpia destinada a l'autoritat expedidora** (full nº 2), de color rosa.
- **sol·licitud**(full nº 3), de color blanc, que ha de ser emplenat pel sol·licitant.

7.7.2. REQUISITS PER LA SOL·LICITUD

- En el cas dels espècimens criats en captivitat que estan marcats de manera única i permanent la finalitat comercial dels quals està autoritzada, els Certificats són vàlids tot i que l'exemplar canvi de titular, no sent necessari que coincideixi el titular del Certificat amb el seu propietari actual.
- En el cas dels espècimens que no estan marcats de forma definitiva els Certificats només són vàlids per una sola transacció, havent de ser sol·licitat un nou Certificat que el reemplaci quan canviï el propietari. Aquest requisit deixarà d'exigir-se quan l'exemplar sigui marcat definitivament.

Els Certificats es retornaran a l'Autoritat Administrativa expedidora quan l'animal mori, s'extraviï, sigui robat, quan canviï el marcatge, etc. En els casos en els que s'escaigui, l'Autoritat expedidora emetrà un nou Certificat que el substitueixi i que reflecteixi els canvis.

7.7.3. PRESENTACIÓ DE SOL·LICITUDS

A la sol·licitud s'adjuntarà una còpia de la documentació requerida en cada cas (criadors, legalitzacions, substitucions, etc.). L'interessat haurà de demostrar que compleix els requisits o que pot acollir-se a una de les excepcions senyalades per què se li emeti un Certificat.

Formes de presentació:

- Pot emplenar el formulari de sol·licitud informàticament o a mà amb les lletres majúscules, imprimir-lo, firmar-lo i presentar-lo en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de forma presencial, per correu electrònic, fax, etc. Si la partida es compon de varies espècies, o de mercaderies diferents de la mateixa espècie, pot afegir un o varis Annexes. En tots els casos, haurà d'adjuntar el justificant d'ingrés de la taxa CITES corresponent (Llei 32/2007).
- Pot realitzar la sol·licitud i el pagament telemàtics si posseeix un certificat digital d'usuari.

Si s'escau l'autorització del Certificat s'entregarà al sol·licitant l'exemplar "original" del formulari, romanent la resta dels exemplars en poder de l'Autoritat Administrativa emissora.

7.7.4. EXCEPCIONS

L'article 62 del Reglament(CE) 865/2006 senyala que no és necessària aquest Certificat CITES per realitzar activitats comercials en l'àmbit de la UE quan es tracti de:

- un au viva d'una de les espècies que figuren en l'annex nº X del Reglament(CE) 865/2006, procedent d'un criador de la UE, sempre que estigui marcada amb una anella tancada.
- plantes reproduïdes artificialment.
- antiguitats obtingudes abans del 1 de juny del 1947, tal i com es defineixen en l'article 2, lletra w del Reglament (CE) 338/97.

Pels espècimens d'espècies incloses en l'**Annex B** del Reglament (CE) 338/97 no és necessari Certificat CITES. Tanmateix, l'apartat 5 de l'article 8 del Reglament (CE) 338/97 senyala que per poder realitzar activitats comercials, s'ha de demostrar, a satisfacció de l'autoritat competent, que els espècimens han sigut adquirits o introduïts en la UE d'acord amb la legislació vigent sobre conservació de la fauna i flora silvestres.

Per això, es recomana que, si es tracta d'un espècimen importat en la UE, s'indiqui en la factura o document equivalent el número del permís d'importació CITES amb que es va importar. Si es tracta d'un exemplar nascut i criat en captivitat en la UE s'han de disposar de les dades relatives a la cria (data i lloc de naixement, nom del criador, documentació acreditativa de l'origen legal dels parents, transaccions realitzades, etc.).

Tot el que s'ha senyalat aquí sobre els Certificats comunitaris CITES és d'aplicació en l'àmbit de la UE de manera que els intercanvis d'espècimens CITES amb tercers països han de complir els requisits pel que fa a l'emissió dels permisos i certificats CITES necessaris per a la importació i (re) exportació.

7.8. SOL·LICITUD ELECTRÒNICA

És possible realitzar sol·licituds de documents CITES de forma electrònica. Per això, els sol·licitants s'han de dirigir, en primer lloc, a un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials/Provincials de Comerç per registrar-se i obtenir les **claus** necessàries pera poder operar en la web.

Els documents CITES que poden sol·licitar-se de forma electrònica són els següents:

- Permís d'Importació
- Permís d'Exportació
- Certificat de Reexportació
- Certificat CITES UE
- Permís Previ d'Importació
- Notificació d'Importació
- Certificat de Propietat Privada

Per dur a terme aquest tràmit és necessari disposar d'un **certificat digital d'usuari**. És vàlid el certificat digital de la Fàbrica Nacional de la Moneda i Timbre o el certificat digital incorporat en una targeta d'identificació amb microxip (per exemple, el DNI electrònic).

7.9. TAXES CITES

La sol·licitud, gestió i expedició dels documents CITES comporta el pagament d'una taxa CITES recollida en la disposició segona de la Llei 32/2007(*Veure Annex XXI*). La quantitat de les taxes, que no s'ha modificat desde la seva publicació, és la següent:

- **Per permisos CITES d'importació de fins a 4 espècies:** 20€ que s'incrementarà en 5€ més per espècie.
- **Per permisos CITES d'exportació de fins a 4 espècies:** 20€ que s'incrementarà en 5€ més per espècie.
- **Per certificats CITES de reexportació de fins a 4 espècies:** 20€ que s'incrementarà en 5€ més per espècie.
- **Per certificats de propietat privada de fins a 4 espècies:** 30€ que s'incrementarà en 5€ més per espècie.
- **Per certificats d'ús comunitari (Certificats CITES UE):** 20€.
- **Per certificats d'exhibició itinerant:** 10 €.

Les Notificacions CITES d'importació i els permisos previs d'importació no comporten el pagament de cap taxa CITES.

Els organismes i institucions oficials pertanyents a qualsevol de les Administracions Públiques estan exempts del pagament d'aquestes taxes.

El pagament es pot dur a terme de dues formes:

- **Presentar la sol·licitud i el pagament de forma telemàtiques** si es posseeix un certificat digital d'usuari.
- **Presentar la sol·licitud de forma presencial.** Per això, s'ha de recollir el formulari de pagament anomenat "**Taxa CITES**" en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials i Provincials de Comerç Exterior. S'utilitzarà un formulari per cada permís o certificat CITES sol·licitat. Una vegada realitzat el pagament en una entitat bancària, s'entregarà l'"exemplar per la Administració", junt amb la resta de la documentació justificativa, en els Serveis d'Inspecció SOIVRE.

7.10. MARCATGE

Com a norma general, els Certificats comunitaris només s'expediran quan, tractant-se d'un vertebrat viu, aquest hagi sigut marcat de manera única i permanent (mitjançant un microxip, o una anella tancada si és una au). No obstant, si per problemes de l'espècimen (mida, edat o altres factors) o de l'espècie, no es pugués marcar, es podrà concedir una excepció sempre i quan aquesta circumstància hagi sigut degudament acreditada.

Les disposicions relatives al marcatge figuren en els articles 64 a 68 del Reglament (CE) 865/2006. Així mateix, la Reglamentació Comunitària exigeix el marcatge dels espècimens en alguns casos:

- **Pel comerç dintre de la UE :** s'han de marcar tots els vertebrats vius d'espècies incloses en l'annex A del Reglament (CE) 338/97 pels que s'expedeixi un Certificat CITES UE.
- **Pel comerç fora de la UE:** s'han de marcar els vertebrats vius d'espècies de l'Annex A que pertanyin a: una exhibició itinerant, els animals criats en captivitat en centres registrats per la Secretaria CITES , els animals procedents de granges de cria o engreix aprovades per la Conferència de les Parts, i els animals d'espècies de l'apèndix I pels que la Conferència de les Parts hagi aprovat una quota d'exportació.

A més, d'acord amb el Reglament (CE) 865/2006(*Veure Annex XII*):

- Tots els envasos de caviar de *Acipenseriformes* spp. han d'estar marcats, tant pel comerç dins de la UE com amb països tercers, d'acord amb lo senyalat en els articles 64 i 66 del Reglament citat. Les empreses envasadores i reempaquetadores han de registrar-se a l'Autoritat Administrativa del seu país. El sistema de marcatge pel caviar, aprovat pels països Part, es troba recollit en la Resolució de la Conferència de les Parts 12.7 (Rev. Cop. 13) sobre "Conservació i comerç d'esturions i peixos espàtula".
- Les pells senceres o substancialment senceres de cocodrils (*Crocodylia* spp), així com els flancs han de ser marcats pel comerç amb països tercers, però han de conservar-se les marques intactes, excepte si aquestes es retiren durant l'adobat o un altre tractament per a poder obtenir etiquetes de reexportació, sent convenient conservar-les.
- Per importar o reexportar els següents articles, els espècimen s'hauran d'estar marcats, de manera que es conservaran les marques: pells o trofeus de caça de lleopard, guepard, markhor, i espècimens d'espècies pels que la Conferència de les Parts hagi aprovat una quota d'exportació, així com els ullals d'elefant en brut o trossos sense treballar de més de 20cm o 1Kg.

7.11. OBSERVACIONS

- Sempre s'aportaran els originals dels documents CITES , no una fotocòpia, tret en el cas del comerç intracomunitari d'espècimens dels Annexes B, C i D del Reglament (CE) 338/97. En cas de pèrdua, s'haurà de sol·licitar l'emissió d'un nou document que reemplaci a l'anterior. No s'admeten duplicats ni còpies autèntificades.
- En aquells casos en que sigui obligatòria la presentació dels originals de documents CITES no són vàlides les fotocòpies compulsades davant del notari.
- Els documents CITES no estaran plastificats.
- Un permís o certificat mai se esmenarà, a menys que l'esmena o correcció la realitzi l'Autoritat expedidora validant-la mitjançant segell i firma.

8. CONTROL CITES A ESPANYA

8.1. CRIA EN CAPTIVITAT I REPRODUCCIÓ ARTIFICIAL

Consisteix en acreditar que els espècimens de les espècies incloses en el Reglament (CE) 338/97 han estat criades en captivitat o reproduïts artificialment d'acord amb el que s'estableix en el Capítol XIII del Reglament (CE) 865/2006.

L'interessat haurà de presentar en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE una sol·licitud d'identificació CITES de cria en captivitat o reproducció artificial d'espècimens d'espècies incloses en els annexes del Reglament (CE) 338/97. Juntament amb la sol·licitud s'hauran d'aportar, com a mínim, els següents documents:

- Relació d'espècimens presents en les seves instal·lacions
- Documentació acreditativa de l'adquisició dels mateixos
- Descripció de les instal·lacions, sistemes de cria o reproducció artificial i mètodes de marcatge.

Una vegada els Serveis d'Inspecció SOIVRE realitzin la inspecció dels espècimens i comprovin la conformitat de la documentació aportada, els espècimens quedaran registrats davant els Serveis assignant-los un número d'identificació. A partir d'aquest moment, l'interessat haurà de comunicar qualsevol modificació que es faci en les dades aportades. Així mateix, en el cas de cria en captivitat, els criadors hauran de notificar totes les postes i eclosions d'ous o naixements de cries tan aviat com sigui possible i, en tot cas, en un termini inferior a set dies naturals.

Els criadors i reproductors hauran de facilitar l'accés a les instal·lacions corresponents, així com les mostres i els controls necessaris per la realització dels anàlisis segons el que dicta l'article 55 del Reglament (CE) 865/2006.

8.2. REGISTRES CITES

Existeixen certes operacions comercials per determinats espècimens que s'engloben dins del Conveni CITES o la Reglamentació comunitària que requereixen el seu registre davant la Secretaria CITES o l'Autoritat Administrativa CITES respectivament.

Hauran de registrar-se davant la Secretaria CITES:

- Els **criadors** que crien en captivitat espècies animals presents en l'**Apèndix I** del Conveni CITES amb finalitats comercials, d'acord amb la Resolució de la Conferència de les Parts 12.10 sobre les "Directius relatives a un procediment de registre i control dels establiments que cren en captivitat amb finalitats comercials, espècies animals incloses en l'Apèndix I".
- Els **viveristes** que reproduïxen artificialment espècies vegetals incloses en l'**Apèndix I** del Conveni CITES amb finalitats comercials, d'acord amb la Resolució de la Conferència de les Parts 9.19 sobre "Directius per al registre de viviers que exporten espècimens d'espècies incloses en l'Apèndix I reproduïts artificialment". Aquest registre és de caràcter voluntari.

La Autoritat Administrativa de cada país es l'encarregada de comunicar a la Secretaria CITES les dades relatives als criadors i viveristes que sol·liciten el registre.

Hauran de registrar-se a l'Autoritat Administrativa CITES d'Espanya (OBLIGATÒRIAMENT):

- Els **criadors i viveristes** d'espècies incloses en l'**Annex A** del Reglament (CE) 338/97.
- Els **productors, envasadors i re-empaquetadors** de **caviar** d'origen nacional o estranger.
- **Científics i institucions científiques** que poden beneficiar-se de l'**exempció de disposar de documents CITES** per realitzar activitats de préstec, donació o intercanvi no comercial d'espècimens d'herbari, altres espècimens no preservats, secs o incrustats de museu i material de plantes vives. Aquests espècimens portaran una etiqueta especial emesa per l'Autoritat Administrativa. De conformitat amb la Resolució de la Conferència de les Parts 11.15, la Secretaria CITES és l'encarregada de mantenir el registre de les institucions científiques que tenen dret a aquesta exempció. La sol·licituds es tramitaran a través de l'Autoritat Administrativa CITES.
- Les **empreses o institucions** que poden **beneficiar-se** de la possibilitat d'obtenir **permisos pre-emesos**. En aquest cas, els permisos pre-emesos permeten deixar certs camps en blanc a omplir per l'exportador, d'acord amb el que preveuen els articles 18, 19, 29 i 63 del Reglament (CE) 865/2006. Aquestes entitats han de presentar prèviament una sol·licitud per l'obtenció d'aquest tipus de permisos que serà valorada, cas per cas, per l'autoritat Administrativa CITES.

8.3. LEGISLACIONS

Legislar un espècimen com a **pre-Conveni** consisteix en certificar que aquest va ser obtingut abans que l'espècie a la qual pertany fos inclosa en algun dels Apèndixs del Conveni CITES i en els Annexes del Reglament (CE) 338/97. És facultatiu de les Autoritats competents de cada país l'acceptació dels Certificats pre-Conveni emesos per un país tercer i, només en el cas que es donés aquesta circumstància, els espècimens d'espècies incloses en l'Apèndix I del Conveni CITES i en l'Annex A del Reglament (CE) 338/97 poden ser objecte d'una **finalitat comercial**.

- En el cas dels espècimens d'espècies incloses en l'**Apèndix I** del Conveni CITES es necessari que el país d'importació autoritzi la mateixa amb anterioritat a l'emissió del permís/certificat de (re)exportació.
- En el cas d'espècimens d'espècies incloses en l'**Apèndix II** es necessari contar amb l'acceptació del permís de (re)exportació per part de les Autoritats del país de destí **prèviament** a l'enviament de l'espècimen.

Els individus d'espècies llistades en la Reglamentació Comunitària, però no en els Apèndixs del Conveni CITES hauran d'acreditar degudament davant l'**Autoritat Administrativa d'Espanya**, que han estat adquirits legalment abans de la seva inclusió en un dels Annexes d'aquesta Reglamentació. La (re)exportació d'aquests individus no ha d'estar subjectes a l'autorització prèvia per part dels països de destí.

8.3.1. SOL·LICITUD DE LEGISLACIÓ

El sol·licitant ha de presentar en un dels Serveis d'Inspecció SOIVRE de les Direccions Territorials i Provincials de Comerç Exterior, una sol·licitud de legislació CITES per espècimens d'espècies incloses en els annexes A, B o C del Reglament (CE) 338/97. S'haurà d'adjuntar com a mínim:

- **Declaració del sol·licitant** indicant les circumstàncies, país, data, etc. en que varen ser adquirits els individus. Coma a data d'adquisició s'entén aquella en què els espècimens van ser adquirits per primera vegada, separats del medi, o bé, va ser adquirit el material amb que van ser elaborats (manufactures d'ivori, instruments musicals, etc.).
- **Prova documental que acrediti suficientment la legalitat dels espècimens.** L'Autoritat Administrativa valorarà, cas per cas, les proves presentades (fotografies antigues, publicacions, testaments, catàlegs de subhastes, certificats de garantia per ivori emesos per antiquaris de reconegut prestigi, etc.).
- Qualsevol altra **informació addicional** que a judici del sol·licitant o de l'Autoritat Administrativa consideri necessària per acreditar l'origen dels espècimens.

En el cas que s'accepti el caràcter de pre-Conveni d'un espècimen s'emetrà el corresponent Certificat CITES UE (per permetre moviments dins de la UE) o el permís CITES d'importació o (re)exportació (per permetre moviments amb tercers països), aplicant les restriccions o condicions necessàries en cada cas particular.

Tenint en compte les diferents dates d'entrada en vigor del Conveni CITES per cada país Part, els espècimens podran ser considerats pre-Conveni per al país Part que ha procedit a la seva legislació, però no per a la resta.

9. ESPÈCIES ESPANYOLES EN PERILL D'EXTINCIÓ

La Llei 42/2007 del 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (*Veure Annex XXXII*) crea en el seu article 53, el Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, que inclou espècies, subespècies i poblacions que mereixen una atenció i protecció particular, en funció del seu valor científic, ecològic, cultural, per la seva integritat, raresa o grau d'amenaça, així com aquelles que figuren com a protegides en Directives i convenis internacionals ratificats a Espanya.

La inclusió d'espècies en el Llistat comporta prohibicions específiques suplementàries al règim de protecció general, principalment dirigides a la seva recol·lecció o captura del medi silvestre, així com el transport i la comercialització, tant dels individus com de les seves restes o parts.

En el sí del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial, s'estableix el Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades que inclourà, quan existeixi informació tècnica o científica que així ho aconselli, els taxons o poblacions de la biodiversitat amenaçada. El Catàleg integra espècies en les categories de:

- En perill d'extinció: taxons o poblacions, la supervivència dels quals és poc probable si els factors causals de la seva actual situació segueixen actuant.
- Vulnerable: taxons o poblacions que corren el risc de passar a la categoria de en perill d'extinció en un futur immediat si els factors adversos que actuen sobre ells no són corregits.

El Reial Decret 139/2011, de 4 de febrer (*Veure Annex XXXIII*), es desenvolupa del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial i del Catàleg Espanyol d'espècies Amenaçades, especificant les espècies, subespècies o poblacions que els integren, el procediment d'inclusió, canvi de categoria o exclusió d'espècies, la creació d'un comitè científic assessor així com la gestió de la informació que conté.

Les comunitats autònomes han d'elaborar i aprovar plans de recuperació per les espècies considerades "En perill d'extinció" i plans de conservació per les espècies "vulnerables". El Llistat compta amb 889 taxons, dels quals 120 estan inclosos en la categoria de "Vulnerable" i 176 en la categoria "En perill d'extinció".

La situació del Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial a Espanya és:

Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial		Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades		TOTAL
		Vulnerable	En perill d'extinció	
FLORA	171	34	112	317
INVERTEBRATS	57	14	17	88
PEIXOS	19	3	10	32
AMFIBIS	20	6	2	28
RÈPTILS	53	6	7	66
AUS	245	31	21	297
MAMÍFERS	43	26	7	76
TOTAL	608	120	176	904

Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente (MAGRAMA).

En la següent taula hi ha resumides el total d'espècies incloses dins del Conveni CITES. En ella queden representades les espècies pertanyents en l'Apèndix I (I), en l'Apèndix II (II) i en l'Apèndix III (III). A més a més, també es detallen les espècies que es troben en reserves (r) i les que han estat retirades (w) dins de cada Apèndix.

Els noms de totes i cadascuna d'aquestes espècies queden recollides en l'apartat d'Annexes (*veure annex XXXIV*) .

Apèndixs, Reserves i CITES d'origen Espanyol	Número d'espècies
I	13
I/r	14
I/w	3
II	166
II/r	14
II/w	4
III	6
III/w	1

10. L'ÓS BRU

El treball l'hem enfocat només a una de les moltes espècies que tenim en perill d'extinció al nostre territori. En concret, hem escollit l'ós bru (*Ursus arctos*) perquè en els darrers anys s'han portat a terme plans de reintroducció d'aquest animal a la zona dels Pirineus Catalans, hàbitat natural d'aquesta espècie abans que desapareixes, i per la seva faceta mediàtica degut a la seva reintroducció, ja que molts dels ramaders i propietaris forestals d'aquelles contrades han vist o han pensat que podia perillar el seu *modus vivendi* amb la reaparició d'aquest animal. Els ramaders i propietaris forestals al·leguen que la reaparició d'aquests individus als seus boscos o cultius farà augmentar els atacs als seus ramats i destruirà els seus cultius i, en conseqüent, els suposarà grans pèrdues econòmiques. A més, argumenten que aquestes pèrdues molt difícilment podran ser recompensades amb els diners que les administracions donen quan aquest animal malmet o mata cultius o bestiar per alimentar-se. Tanmateix, grups naturalistes o la Fundació Oso Pardo, amb seu a Cantàbria, intenten divulgar l'ós, no com un animal ferotge i destructor, sinó com un animal que durant molt anys va conviure amb l'home i que pot aportar grans beneficis, econòmics i culturals a la zona on s'està reintroduint. D'aquesta manera es potencia el turisme de la zona i permet donar a conèixer un animal desconegut per molta gent. De fet, el passat 22 de juliol es va inaugurar oficialment la Casa de l'Ós dels Pirineus a Isil (Pallars Sobirà), el primer centre d'interpretació sobre aquesta espècie a Catalunya, que té l'objectiu d'acostar i fer entendre com viu i es comporta aquest animal a la població.

Amb aquesta nova Casa de l'ós i altres tipus de divulgacions com ara xerrades als sectors afectats, es vol evitar successos com ara el sacrifici de certs exemplars d'ós Bru a França, segurament per desconeixement o ràbia cap aquest animal. Així doncs, per tal de conèixer aquesta espècie i explicar la seva preservació, ens ha semblat interessant explicar l'ós bru com espècie CITES a Espanya.

10.1. LLISTAT D'ESPÈCIES AMENAÇADES DE DESAPARÈIXER

El conjunt d'espècies amenaçades de desaparèixer a nivell mundial és molt gran i variat i queda recollit en el **Reglament (UE) 101/2012 de la Comissió (Annex XXXV)**. No obstant, el nostre treball l'hem centrat bàsicament en una família de mamífers carnívors en concret, la família Ursidae. Dins d'aquesta família, hi ha diverses espècies que estan en risc potencial de desaparèixer i que requereixen una atenció especial. A continuació exposem quines són aquestes espècies:

Nom científic: *Ailuropoda melanoleuca*

Nom comú: Ós panda o panda gegant

Inclusió al CITES: Apèndix I

Distribució: Xina

Situació actual: Sembla ser que el cens total actual és de menys de 2.500 individus adults a la natura. A més les poblacions que hi ha formades no recullen més de 250 individus adults en cadascuna d'elles. Fins ara, el cens no ha parat de disminuir. No obstant, sembla que encara hi ha esperances que això canviï degut a les millores que s'han fet en el seu hàbitat natural.

<p>Nom científic: <i>Helarctos malayanus</i></p> <p>Nom comú: Ós malai o ós de sol</p> <p>Inclusió al CITES: Apèndix I</p> <p>Distribució: Sud-est d'Àsia (Bangladesh, Cambodja, Xina, Índia, Indonèsia, República Democràtica Popular de Lao, Malàisia, Myanmar, Tailàndia, Vietnam)</p> <p>Situació actual: Degut a la gran dependència que té aquest ós al bosc, és evident que la desforestació a gran escala que s'ha produït en tot el sud-est d'Àsia en les últimes tres dècades ha reduït dràsticament el seu hàbitat i la qualitat d'aquest. Això ha conduït a una reducció de més del 30% dels individus d'aquesta espècie. A més sembla ser, que aquesta tendència a la desforestació, no té cap intenció d'aturar-se de cara al futur.</p>	
<p>Nom científic: <i>Melursus ursinus</i></p> <p>Nom comú: Ós mandrós, ós labiat o ós tibetà</p> <p>Inclusió al CITES: Apèndix I</p> <p>Distribució: Bhutan, Índia, Nepal, Sri Lanka</p> <p>Situació actual: Encara que no hi ha realment dades fiables a gran escala, existeixen estimacions de la població d'ossos tibetans, la qual és d'uns 20.000 exemplars a nivell mundial. També s'evidencia un fort descens (30-49%) en els últims 30 anys degut a la reducció del seu hàbitat, a la pesca excessiva o la caça furtiva i el comerç d'individus.</p> <p>Donada la manca de mesures eficaces per controlar la pèrdua d'hàbitat i l'explotació, s'espera que les poblacions de l'espècie continuïn disminuint.</p>	
<p>Nom científic: <i>Tremarctos ornatus</i></p> <p>Nom comú: Ós d'ulleres, andí, sud-americà, frontí o reial</p> <p>Inclusió al CITES: Apèndix I</p> <p>Distribució: Bolívia, Colòmbia, Equador, Perú, Veneçuela</p> <p>Situació actual: És probable que les poblacions d'ós andí es redueixi un 30% en un període de 30 anys. Això es deu a la forta destrucció del seu hàbitat i a la caça il·legal d'aquesta espècie (inclús dins de les àrees protegides).</p> <p>Alguns experts preveuen que l'ós andí és un dels carnívors amenaçats que més possibilitats té d'avançar cap a l'extinció.</p>	

<p>Nom científic: <i>Ursus arctos</i></p> <p>Nom comú: Ós bru</p> <p>Inclusió al CITES: Apèndix I o II (depenent de la zona)</p> <p>Distribució: Europa, Àsia i Amèrica del Nord</p> <p>Situació actual: El cens d'ós bru s'ha reduït a Amèrica del Nord, Europa i Àsia i l'espècie ha desaparegut al Nord d'Àfrica. No obstant això, és una espècie que segueix estant molt estesa pels tres continents anomenats i segueix sent un dels mamífers terrestres més àmpliament distribuïts arreu del món. Globalment, la població és gran i no està disminuint de manera significativa. Hi ha moltes poblacions petites i aïllades que es troben en perill d'extinció, però en canvi, n'hi ha d'altres de més protegides que s'estan expandint.</p>	
<p>Nom científic: <i>Ursus arctos isabellinus</i></p> <p>Nom comú: Ós bru de l'Himàlaia</p> <p>Inclusió al CITES: Apèndix I</p> <p>Distribució: peu de l'Himàlaia i nord del Pakistan</p> <p>Situació actual: la població total d'aquests óssos es desconeix degut a que són molt difícils de veure, però en el Parque Nacional Deosai hi ha una població estimada de 20-28 individus.</p>	
<p>Nom científic: <i>Ursus thibetanus</i></p> <p>Nom comú: Ós de collaret, Ós negre asiàtic</p> <p>Inclusió al CITES: Apèndix I</p> <p>Distribució: Sud-est asiàtic i Xina</p> <p>Situació actual: la caça il·legal generalitzada d'aquests óssos i el comerç de parts del seu cos, combinat amb la pèrdua d'hàbitat han provocat un marcat descens de l'espècie en la seva àrea de distribució.</p> <p>Encara que les dades reals sobre la grandària de la població no es coneixen amb exactitud, es calcula que la població s'ha reduït un 30-49% en els últims 30 anys. Si no es posen mesures, la tendència serà la mateixa.</p>	

Segons la Llista Vermella de la UICN (Unió Internacional per la Conservació de la Naturalesa)

10.2. TAXONOMIA

Regne: ANIMALIA

Fílum: CHORDATA

Classe: MAMMALIA

Ordre: CARNIVORA

Família: URSIDAE

Els úrsids (*Ursidae*) són una família de mamífers carnívors coneguts comunament com a óssos. Actualment només existeixen vuit espècies diferents dins d'aquesta família. Els óssos s'inclouen en la classificació dels carnívors, però exceptuant l'Ós Polar que és primordialment carnívor i piscívor, la resta d'óssos també inclouen en la seva dieta fruites, herbes i altres parts de les plantes (arrels,...), i en alguns d'ells aquesta és la seva alimentació principal.

Les espècies actualment existents són:

- Ós Bru (*Ursus arctos*)
- Ós Negre (*Ursus americanus*)
- Ós Negre Asiàtic (*Ursus thibetanus*)
- Ós Polar (*Ursus maritimus*)
- Ós Malayo (*Helarcto smalayanus*)
- Ós Labiat (*Melursus ursinus*)
- Ós d'ulleres (*Tremarctos ornatus*)
- Ós Panda o Panda gegant (*Ailuropoda melanoleuca*)

10.3. HISTÒRIA

L'ós bru és l'espècie més estesa de tots els Úrsids, apareixent a Europa, Àsia i Amèrica del Nord, des d'ambients de la tundra àrtica a deserts secs.

En el passat, el distribució de l'ós bru cobria gairebé la totalitat de les coníferes, les zones mixtes i d'arbres caducifolis d'Europa. Probablement els bedolls subalpins dels boscos d'Escandinàvia, Finlàndia i els Urals, s'inclouen dins de la seva àrea de distribució original, com avui en dia. Encara que l'ós bru visita estacionalment la tundra i les zones àrtiques per suplir les necessitats alimentàries. Mai hi ha hagut a Europa un veritable habitant de zones sense arbres com l'ós bru. Aquesta característica, és la que sembla distingir l'ós bru de l'espècie Grizzly Nord-americà.

No obstant, el desenvolupament de l'activitat humana, la desforestació dels boscos per la obtenció de la fusta o la creació de conreus, ha comportat una reducció important del seu hàbitat natural, perjudicant així la seva supervivència. A més, si a aquest fet hi sumem la gran caça furtiva que s'ha fet i es continua fent en algunes regions i països, per tal d'obtenir-ne el pèl, la pell i altres parts del seu cos, també ha ajudat a disminuir molt les poblacions d'aquesta espècie. Tan important ha estat això, que en algunes regions han arribat inclús a desaparèixer:

- *Dinamarca*: extingit des de fa 5.000 anys aproximadament.
- *Gran Bretanya*: la població va començar a perillar ja al segle X dC i a principis del segle XI ja s'havia extingit. No es té clar si realment hi va arribar haver cap exemplar a Irlanda.

- *Alemanya de l'est*: extingit des de 1770.
- *Oest d'Alemanya* (Babiera): extingit des de 1836.
- *Suïssa*: extingit des de 1904.
- *Alps francesos*: extingit des de 1937.

En l'actualitat, encara que l'ós bru ha desaparegut en la major part de l'oest de Rússia, encara segueix tenint una marcada presència en la majoria de països europeus. La destrucció dels boscos i la pressió de la caça furtiva han obligat a l'espècie a retirar-se cap a les muntanyes cobertes de bosc de diverses parts d'Europa, fent que hagin anat quedant poblacions aïllades. Hi ha probablement almenys 13 poblacions i probablement més de 19 o 20 poblacions d'ós bru a Europa. Diversos d'aquests grups han quedat reduïts a poblacions molt petites, les quals pràcticament estan destinades a desaparèixer.

Altres països europeus que mantenen encara la presència de l'ós bru amb més o menys quantitat, encara que sovint són en grups reduïts, són: Itàlia, països de l'antiga Iugoslàvia, Grècia, Bulgària, Romania, Hongria, Polònia, Finlàndia... Però on realment es concentra la major quantitat d'individus de l'espècie és al territori rus, ja que al voltant de 70.000 dels 100.000 ossos que viuen a Euràsia viuen a l'antiga Unió Soviètica. Uns 8.000 es creu que romanen a l'oest d'Europa i dels Carpats (Eslovàquia, Polònia, Ucraïna, Romania) i també es sospita de la seva presència a Palestina, Sibèria Oriental i la regió de l'Himàlaia, possiblement les muntanyes de l'Atles del nord-oest d'Àfrica, i Hokkaido (Japó).

Pel que fa a nivell americà, abans de l'arribada dels conqueridors europeus, els óssos bruns es trobaven en les grans planes d'Amèrica del Nord. No obstant, actualment les poblacions només es troben a les regions muntanyoses de l'Oest de Canadà i Alaska, on la seva població pot arribar als 30.000 individus, tot i que també es troben en d'altres regions. En canvi, les poblacions de Sierra Nevada, Nord de Mèxic i sud de les Rocalloses han desaparegut.

10.4. BIOLOGIA DE L'ANIMAL

L'ós bru és un carnívor de grans dimensions, els mascles poden arribar a pesar més de 200Kg i les femelles uns 150kg. Tot i això, la seva mida varia en funció de la seva adaptació a la zona geogràfica, o a la subespècie a la qual pertanyen. La seva esperança en estat salvatge és de 25 a 30 anys, mentre que en captivitat, n'hi ha que han arribat a viure fins a 50 anys.

El seu pelatge, dens, té una àmplia varietat de tons clars i foscos marronosos i el renoven un cop l'any, a l'estiu. Les cries solen presentar un collar blanquinós que desapareix amb l'edat. De les seves potents mandíbules en destaquen quatre ullals punxeguts i forts, però també uns incisius aptes per tallar herba i molars amplis i aplanats per poder triturar els aliments d'origen vegetal, el que demostra que està perfectament adaptat a un règim omnívor. Pel que fa a la seva visió, no és gaire bona, però ho compensa amb una oïda i un olfacte excel·lents, aquest últim sentit és sens dubte el seu sentit més desenvolupat, ja que li permet localitzar a grans distàncies fonts d'aliment i també conèixer l'estat sexual d'altres exemplars durant l'època de zel.

L'ós bru necessita de grans àrees per sobreviure, ja que depèn d'una àmplia varietat d'hàbitats on trobar aliment i refugi. Aquesta extensió tant àmplia inclou els marges dels deserts, les praderes, les zones pròximes als rius, els boscos i els llocs glaçats. Aquesta gran mobilitat i el fet de ser un animal molt discret i extremadament tímid, solitari i amb un comportament pràcticament nocturn fa que sigui un animal molt difícil de veure.

Pel que fa a la reproducció, cal destacar que són animals polígams, podent-hi haver inclús paternitat múltiple en una mateixa cadellada. Les femelles adultes poden parir un cop cada dos anys i la gestació

dura entre 6 i 8 mesos. En total neixen entre 2 i 3 cadells altricials a cada part, els quals pesen uns 2Kg de mitjana (1-4Kg). Els cadells resten amb la mare durant un any i mig, i el grup de germans pot seguir unit fins a un any més. Les cries seran sexualment actives a partir dels tres anys i mig fins al final de la seva vida.

Els óssos bruns són omnívors i també són oportunistes. Són capaços d'accedir a fonts d'aliments molt diversos, des dels arbres més alts fins a sota terra. A la primavera, s'alimenten sobretot de gramínies, plantes herbàcies, fruits secs i tubercles; a l'estiu mengen fruits carnosos (nabius, cireres i prunes, pomes, gerds i mores); i a la tardor i a l'hivern, fruits secs (agllans, fages i castanyes) i alguns fruits carnosos (pomes,...). La varietat i tipus d'aliment depèn de les regions on viuen. Cacen mamífers domèstics i salvatges, busquen activament carronya, i consumeixen freqüentment insectes com ara formigues o abelles.

Una característica rellevant dels óssos bruns és la hibernació. El factor més rellevant perquè desenvolupin aquesta conducta és la quantitat de neu, ja que és el factor limitant per la seva mobilitat i la facilitat per trobar aliments, i no pas pel fred. No obstant, les ósses gestants, independentment de la quantitat de neu, es veuen obligades a hibernar. Els llocs d'hibernació, típicament anomenats osseres, poden utilitzar-se durant dècades i es solen agrupar diferents individus en una mateixa ossera. Aquestes, solen localitzar-se en zones abruptes i inaccessibles per l'home.

10.5. GRAU DE PROTECCIÓ LEGAL

La protecció legal de l'ós bru a diferents nivells d'aplicació ve definida de la següent manera:

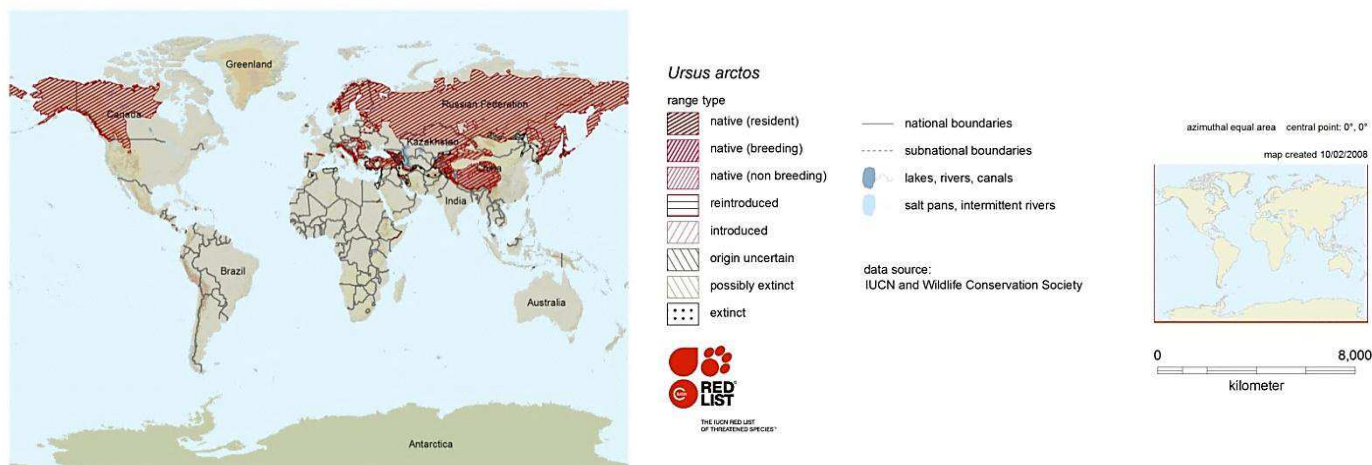
- **A LA UNIÓ EUROPEA:** Per la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres. Annex II: espècie animal d'interès comunitari per a la conservació de la qual s'han de designar zones especials de conservació.
- **A L'ESTAT ESPANYOL :** Per la Llei estatal 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat: annex II (espècie d'interès comunitari per a la preservació de la qual s'han de designar zones especials de conservació); annex V (espècie d'interès comunitari que requereix una protecció estricta). El Catàleg estatal vigent considera l'espècie en perill d'extinció (la seva supervivència a curt termini és poc probable).
- **A CATALUNYA:** Pel Decret legislatiu 2/2008, de 15 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de protecció dels animals: espècie protegida de la fauna salvatge autòctona. El Catàleg de fauna amenaçada de Catalunya considera l'espècie en perill d'extinció (la seva supervivència a curt termini és poc probable).

10.6. OCUPACIÓ DEL TERRITORI

10.6.1. L'ÓS BRU AL MÓN

La població mundial d'ós bru s'estima en 200.000 exemplars. Les poblacions més nombroses estan a Rússia amb 120.000 exemplars, EEUU amb 32.200 exemplars (dels quals 31.000 corresponen a Alaska), i Canadà 25.000 exemplars.

Altres poblacions importants són Xina amb 7.000 exemplars i Japó (Hokkaido) 2.000 exemplars.

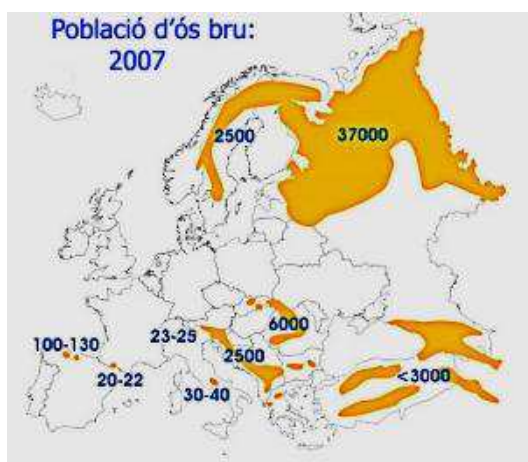

Mapa de distribució de l'ós bru al món (Llista vermella d'espècies en perill d'extinció, UICN).

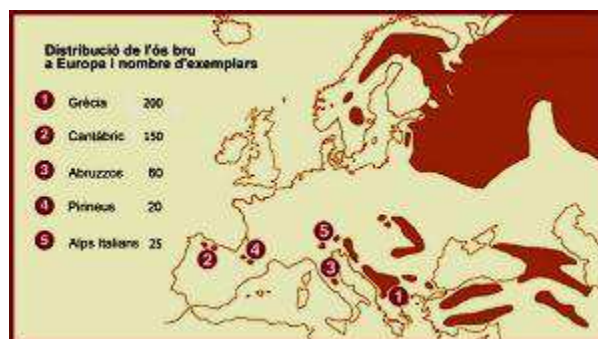
10.6.2. L'ÓS BRU A EUROPA

A Europa (excloent Rússia) es calcula una població d'aproximadament 14.000 exemplars.

Al sud d'Europa l'ós bru es troba en perill d'extinció ja que les poblacions són petites (veure mapa): Grècia 200 exemplars, Cantàbric 150 exemplars, Abruzzo 50-60 exemplars, Trentino 25 exemplars i Pirineu 20 exemplars.

Distribució a Europa – 2007 (DEPANA).

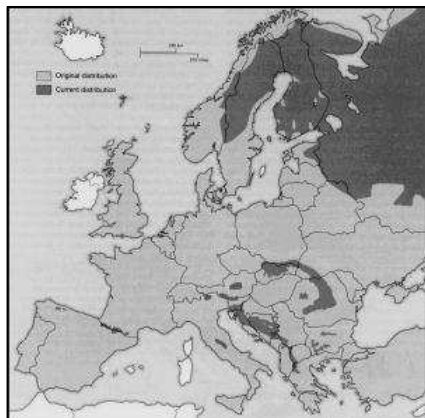

Distribució de l'ós bru al sud d'Europa – 2009 (DEPANA).

En canvi a l'Europa oriental existeixen importants poblacions d'óssos i es gestiona la seva caça: Balcans 2.500 exemplars (inclou Eslovènia, Croàcia, Bòsnia, Sèrbia i Albània), Romania (6.000 exemplars), Eslovàquia (850 exemplars) Bulgària (750 exemplars), Rússia Europea (37.000 exemplars), Polònia (80 exemplars), etc.

També al nord d'Europa hi ha bones poblacions: Suècia (1.200 exemplars), Noruega (200 exemplars) i Finlàndia (1.000 exemplars).

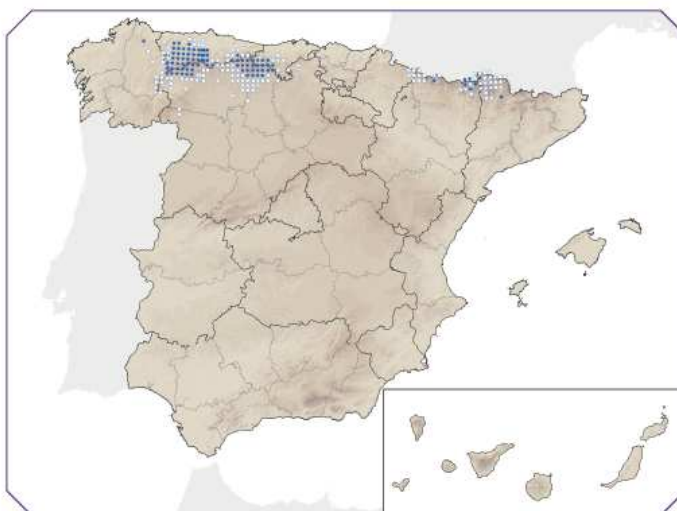
A Europa s'han realitzat 3 processos de reintroducció d'óssos, a Àustria (anys 1989 al 1993), al Pirineu (anys 1996, 1997 i 2006) i al Trentino italià (anys 1999 al 2002). Totes aquestes reintroduccions s'han realitzat amb exemplars de la població eslovena, estimada en uns 500 exemplars.

Comparació de la distribució actual i història de l'ós bru a Europa (DEPANA)

10.6.3. L'ÓS BRU A ESPANYA

A Espanya, l'ós bru es troba en dues poblacions aïllades, una a la Serralada Cantàbrica (a l'oest dels Pirineus) i l'altra als Pirineus. Segons un estudi fet el 1954, es va determinar que hi havia uns 40 individus a la Serralada Cantàbrica i 60 als Pirineus. No obstant, aquesta última població està connectada amb la que hi ha a l'Estat francès. Als Pirineus francesos hi ha al voltant d'uns 70 individus, i això és el que queda a tot França. A la Serralada Cantàbrica habiten les rouredes, fagedes i bedollars i, als Pirineus, es troben a rouredes, fagedes, boscos de pi negre i zones amb avets. Ara bé, a Espanya la cobertura forestal és bastant reduïda comparada amb les altres àrees de distribució continental de l'animal i, per això, els óssos també utilitzen les zones de matollars i formacions arbustives, zones rocoses i pastures per viure. El rang d'altitud on poden trobar aquest animal oscil·la entre els 300-2.300 metres, la qual cosa vol dir que té una àmplia distribució geogràfica.

Distribució de l'ós bru a Espanya (IUCN).

10.6.4. L'ÓS BRU A CATALUNYA

A Catalunya, aquest animal es troba majoritàriament al Pirineu Oriental (Vall d'Aran, Pallars Sobirà i Pallars Jussà) però també se n'ha detectat algun exemplar a la zona de la Cerdanya. Al nostre territori, l'ós es troba a les pinedes de pi negre i pi roig, fagedes, rouredes i zones amb avets. A més, també alterna aquestes masses forestals amb prats i matolls alpins, subalpins i montans. Tot i que poden creuar les valls i altes carenes en els seus desplaçaments, l'altitud per la qual solen moure's és de 1.400 a 1.800 metres sobre el nivell del mar. Durant la hibernació, solen instal·lar-se en àrees abruptes i d'accés difícil, on troben la seguretat i la tranquil·litat necessàries.

10.7. PROGRAMES DE REINTRODUCCIÓ

Les principals raons de perquè l'ós bru s'està reintroduint a Catalunya es resumeixen en:

- És una espècie protegida i amb suport legislatiu a Catalunya, a Espanya i a la Unió Europea.
- És un emblema dels Pirineus i té el seu dret a viure als ecosistemes on sempre ha viscut.
- Protegir l'ós bru permet protegir altres espècies amenaçades i protegir el territori.
- Permet dinamitzar econòmicament la zona dels Pirineus (turisme rural i ambiental de qualitat, valor afegit a les activitats tradicionals).
- No és una espècie perillosa i a la zona dels Pirineus té suficient superfície perquè puguin conviure humans i ossos.
- La presència de l'ós en un bosc és la màxima expressió de la seva qualitat, ja que aquesta espècie actua com a termòmetre ambiental (bioindicador) de la zona on habita.

La persecució que ha patit l'ós bru per part de l'home l'ha portat al límit de l'extinció. Com que l'ós està inclòs en la màxima categoria de protecció de la legislació de la Unió Europea, la llei obliga a totes les administracions a treballar per a la seva conservació. Ara bé, l'alliberament d'ossos ha de tenir el suport, majoritari, de la població local, tal com ha succeït als Alps italians (Trentino-Alto Adige), on s'han alliberat en els darrers anys 10 exemplars d'ós bru eslovens per reforçar una població ursina que no ultrapassava els 2 o 3 exemplars. Les enquestes demostren que la conservació de l'ós té un gran suport popular: el 80% a Catalunya i el 76% a França (*veure annex XXXVI*).

Els animals que es reintrodueixen al nostre territori són ossos d'Eslovènia perquè els estudis científics demostren que és la mateixa espècie i subespècie que la pirinenca (*Ursus arctos arctos*). No es poden fer reintroduccions amb ossos de la població cantàbrica perquè és una població massa feble per ser donant -hi viuen uns 150 exemplars dividits en dos nuclis-. De fet, les característiques físiques i biològiques (alimentació, reproducció, hibernació i utilització de l'hàbitat, entre altres) són les mateixes. Els exemplars reintroduïts es resten de les quotes de caça d'Eslovènia, on viuen més de 500 ossos i, per tant, pot actuar com a país donador.

L'adaptació biològica dels exemplars reintroduïts al Pirineu ha estat excel·lent. Això ha quedat demostrat per les nombroses reproduccions verificades dels exemplars reintroduïts i de les seves cries. Cal recordar que les femelles només es reproduïxen si estan ben alimentades i amb bona salut. Els ossos reintroduïts viuen a les mateixes àrees que havien viscut els ossos autòctons. Al Pirineu català, les zones més freqüentades han estat la Vall d'Aran, el nord del Pallars Sobirà i de l'Alta Ribagorça però també es poden trobar a l'Alt Urgell i a la Cerdanya, de forma menys freqüent. Alguns exemplars s'han expandit cap al Pirineu oriental (Alta Cerdanya-Capcir) i cap al Pirineu occidental (Bearn-Roncal-Valle de Hecho) on han connectat i s'han reproduït amb la població relictiva d'ós bru pirinenc originari. Per

tant, s'ha demostrat interconnexió entre els tres nuclis (oriental, central i occidental) que es donava anteriorment, als anys 70 i 80. A més, això evidencia el bon estat de conservació del Pirineu, cosa que permetria acollir una població d'ós bru viable a llarg termini. L'assignatura pendent és el camp social local, on s'ha de millorar la percepció que té una part de la població que viu al Pirineu envers l'ós.

Els tres nuclis d'óssos al Pirineu procedeixen de tres orígens diferents:

- **Població autòctona pirinenca**, que es troba al sud del departament francès dels Pirineus Atlàntics, al nord-est de Navarra i al nord-oest d'Osca. No se'n troba cap a Catalunya. Formada per dos mascles i un cadell de quatre anys (nascut el 2004), mescla de varietat pirinenca i eslovena.
- **Població eslovena (1) introduïda**, procedent dels óssos alliberats els anys 1996 i 1997, que es troben principalment als Pirineus centrals i orientals. Formada per mascles i femelles de diferents categories d'edat. Gran part d'aquesta població es troba a Catalunya.
- **Població eslovena (2) introduïda**, que són els exemplars alliberats l'any 2006 i la seva descendència. Es troba als Pirineus centrals. Dels cinc exemplars alliberats, tres encara són vius i es troben a Catalunya i França.

Amb les dades obtingudes i amb el tipus de metodologia utilitzada, és complicat estimar la població d'óssos que hi ha als Pirineus, encara que se'n pot fer una aproximació. Segons el model d'aproximació més optimista, el 2009 hi havia entre 22 i 24 óssos als Pirineus centrals i orientals. S'estima que hi ha uns 17-19 adults (quatre anys o més) i uns 5 cadells o subadults (tres anys o menys). Si s'afegeixen els tres individus autòctons, la població pirinenca d'ós bru és d'entre 19 i 21 exemplars.

Les últimes dades bibliogràfiques trobades, revelen que al Gener del 2011 hi havia un població d'óssos bruns al Pirineu d'uns 25 exemplars repartits, en nuclis, de la següent manera:

- ❖ **Nucli occidental**: Des de la Vall del Roncal (Navarra) i Ste. Engrace (Bearn) a França, fins a la vertical formada pel Parc Nacional d'Ordesa i la població francesa de Tarbes. Està integrat pels següents 3 mascles:
 - **Aspe Oest**: és fill de Cannelle, l'óssa morta per un caçador al novembre de l'any 2004. Ha estat localitzat a Ansó (Aragó).
 - **Nere**: mascle nascut a la Vall d'Aran l'any 1997, fill de Giva. Ha estat detectat a Laruns, Etsaut i Ansó.
 - **Canelito**: nascut al 2004, fill de Nere i Cannelle. Localitzat a Laruns, Etsaut, Urdos i Estaign.

Fa temps que no es tenen notícies del vell mascle Camille. El govern francès està estudiant l'alliberament d'una óssa d'origen eslovè en aquest nucli format exclusivament per mascles.

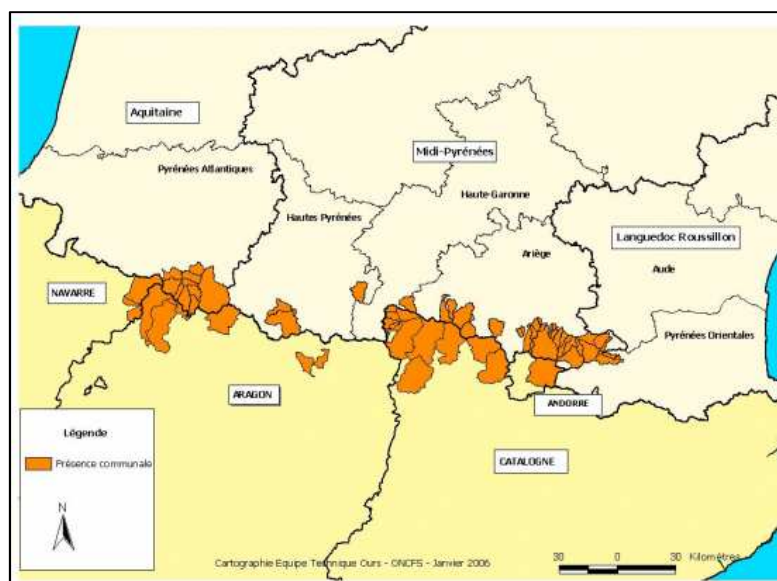
- ❖ **Nucli central**: Des de la vertical formada pel Parc Nacional d'Ordesa i la població francesa de Tarbes fins a Andorra. Està format per una població d'uns 20 exemplars:
 - **Pyros**: mascle, alliberat al Pirineu l'any 1997. S'estén a una gran àrea vital: Mig i Baish Aran, l'Alt Àneu i el municipis francesos de Melles, Couflens i Seix. És el pare de la majoria de cadells nascuts al Pirineu.
 - **Ziva o Giva**: femella reintroduïda al Pirineu l'any 1996. La darrera dada seva és del mes de juliol del 2008 a Melles.

- **Caramelles:** femella, nascuda l'any 1997 al Pirineu filla de Pyros i Mellba (morta per un caçador francès l'any 1997). Sovinteja Seix, Couflens i l'Alt Àneu.
- **Femella sense nom identificada genèticament a Couflens.** Filla de Pyros i Caramelles. Anomenada tècnicament S13LO5. Sovinteja Seix i Couflens.
- **Hvala:** femella, reintroduïda al Pirineu l'any 2006. Frequenta el Baish Aran, Boutx, StLary i Melles. Ha tingut descendència els anys 2007 i 2009.
- **Sarousse:** femella, reintroduïda al Pirineu l'any 2006. No ha tingut descendència. Localitzada a Castejon de Sos i Bisaurri (Osca).
- **Pollen:** femella, nascuda al Pirineu l'any 2007 filla de Hvala i un mascle eslovè. Sovinteja el Baish Aran, St. Lary, Boutx i Melles.
- **Bambou:** femella, nascuda al Pirineu l'any 2007 filla de Hvala i un mascle eslovè. Generalment es mou pel Baish Aran, Vielha i Melles. L'any 2010 ha tingut 2 cadells.
- **Nhèu:** femella, nascuda a les muntanyes de Bossost l'any 2009, filla de Hvala i Pyros. Sovinteja el Baix Aran i Melles.
- **Noisette:** femella, nascuda a les muntanyes de Bossost l'any 2009 filla de Hvala i Pyros. Frequenta el Baix Aran i Melles.
- **Altres individus sense identificar**

Hi ha 2 cadells nascuts l'any 2010 i detectats a les muntanyes del municipi de Vielha al juliol del mateix any. Es tracta de dues femelles, anomenades tècnicament S13LO03 i S13LO04. Els anàlisis genètics han determinat que són filles de l'óssa Hvala i del mascle Pyros. També hi ha altres 2 cadells nascuts l'any 2010 i detectats a les muntanyes del municipi francès de Couflens al juny del mateix any. Es tracta d'un mascle (S13LO11) i una femella (S13LO10). Els anàlisi genètics han determinat que són fills de l'óssa Caramelles i del mascle Pyros. Sovintegen tant les muntanyes de Couflens com les de l'Alt Àneu (Pallars Sobirà).

❖ **Nucli oriental:** Des d'Andorra fins al massís del Puigmal-Canigó. Està format per 2 mascles:

- **Balou:** reintroduït l'any 2006, detectat a Orgeix i Ascou.
- **Ós** anomenat **U8SLO16** i localitzat a Vicdessos (França), fill de Pyros i Caramelles, o de Pyros i d'una filla de Caramelles.

Mapa de distribució dels nuclis d'òssos al Pirineu

10.7.1. FACTORS D'AMENANÇA

La principal causa de la regressió i extinció de l'ós a Catalunya i a bona part dels Pirineus va ser la persecució humana, sigui amb armes de foc, sigui amb paranys i verins. Cal recordar que l'ós està protegit des de l'any 1973. Així i tot, durant el període 1972-1992 es calcula que uns 25 óssos van ser morts als Pirineus (Aragó, Catalunya, França i Navarra).

La modernització dels aprofitaments forestals va foragitar els darrers óssos autòctons, la qual cosa va contribuir a eliminar-ne alguns dels darrers reductes, dispersant-los i dificultant-ne la reproducció.

Únicament una reintroducció podia retornar aquesta espècie al Pirineu. Per aquesta raó, l'any 1996 es va endegar un programa pilot per tal de comprovar l'acimatació d'aquells animals, amb l'ajut del programa Life de la Unió Europea, dut a terme pel Govern de França amb la col·laboració del Govern català.

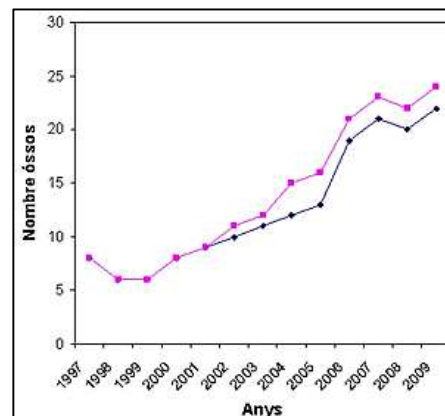
10.7.2. "PROGRAMA LIFE" DE L'ÓS BRU

El programa LIFE és un instrument financer creat per la Unió Europea per la preservació del medi ambient i desenvolupament de sostenibilitat. Aquest programa inclou el recolzament financer de diverses espècies, entre les quals hi ha l'ós bru.

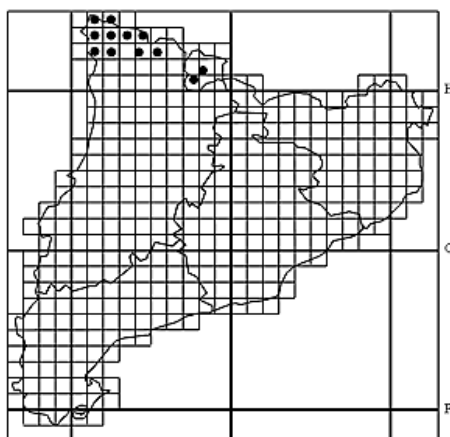
Per fer la reintroducció de l'ós es fa fer servir el suport econòmic del programa LIFE. Es van capturar, alliberar i fer el seguiment de 3 exemplars d'óssos. Al 1996, 2 femelles (Ziva i Mellba) i 1 mascle Pyros. L'objectiu principal d'aquest programa era l'adaptació dels óssos a l'hàbitat dels Pirineus però també buscava aconseguir la resposta positiva de la població local a la presència dels óssos. Com a població donant es van fer servir óssos d'Eslovènia, pels motius explicats anteriorment. Els exemplars es van alliberar a Melles, França. Es va utilitzar el radioseguiment per collars emissors per detectar-los i determinar la seva distribució als Pirineus, així com per determinar característiques biològiques desconegudes o poc conegudes de l'espècie (selecció d'hàbitat, depredació sobre la ramaderia...)

El nou programa de reintroducció, la segona fase del programa LIFE, tenia l'objectiu d'arribar a uns 30 óssos al 2008. França va alliberar 4 femelles i 1 mascle, de procedència eslovena, la primavera del 2006 a quatre zones diferents. Es van utilitzar collars emissors GPS-GSM i emissors intraperitoneals per seguir-los. El projecte va tenir la col·laboració de tres Estats (França, Andorra i Espanya) i es va fer conjuntament amb el projecte d'acció conjunta del Ministeri de Medi Ambient de l'Estat Espanyol amb el Govern de Navarra, d'Aragó i de la Generalitat de Catalunya. Totes aquestes institucions recolzen activament la conservació de l'ós bru del Pirineu.

En aquest gràfic, es pot apreciar l'evolució del nombre d'óssos bruns als Pirineus centrals i orientals (població reintroduïda), segons el model d'aproximació: mínim (negre) i màxim (rosa) (www.gencat.cat):

Les quadrícules UTM (10 x 10km) on es va detectar la presència de l'ós bru a Catalunya durant l'any 2009 són les següents(www.gencat.cat).

Cal constatar que actualment no existeixen programes de reproducció *ex situ* per aquesta espècie.

PROGRAMA DE GESTIÓ A CATALUNYA

Des de la dècada dels 80, la Generalitat de Catalunya porta la gestió i la protecció d'aquesta espècie, en primer lloc, determinant la presència de l'espècie als Pirineus de Lleida i, posteriorment, fent el seguiment de la població d'óssos alliberats els anys 1996, 1997 i 2006, procedents d'Eslovènia, i de tota la seva descendència.

Atès que el Conselh Generau d'Aran porta la gestió de les espècies protegides al seu territori, el seguiment de l'ós bru a la Vall d'Aran el fa el Servei de Medi Ambient. Existeix una bona col·laboració i coordinació amb aquest servei i amb la guarderia corresponent. L'intercanvi d'experiències, de dades i de metodologia es realitza de manera natural i molt periòdicament.

Els treballs de gestió efectuats es poden resumir en dos aspectes bàsics:

1. Seguiment de l'espècie.
2. Seguiment de danys i suport als ramaders, pastors i apicultors.

1. Seguiment de l'espècie

Durant diversos anys, a més de les dades de radiolocalització, s'han recopilat altres dades, com ara observacions, petjades, rastres, excrements, predacions, etc. Amb aquestes dades s'ha pogut fer un seguiment dels exemplars procedents de la primera reintroducció i dels exemplars autòctons.

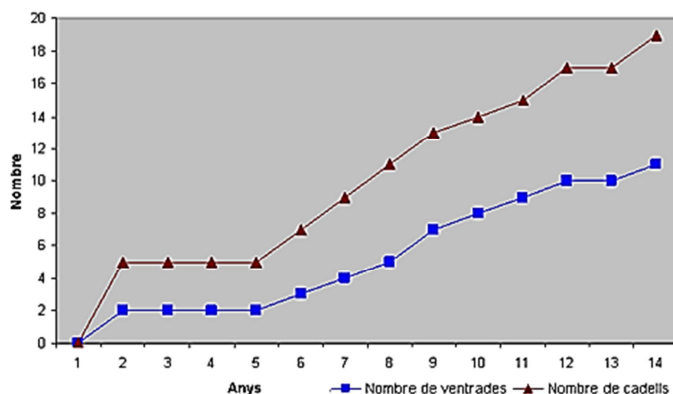
La **Xarxa Ós Bru de Catalunya** està integrada pel Cos d'Agents Rurals i tècnics de la Direcció General del Medi Natural (Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, Parc Natural de l'Alt Pirineu i Servei de Protecció de Fauna, Flora i Animals de Companyia). S'encarrega de la recerca d'indicis i de la comprovació d'observacions, possibles dades d'indicis i rastres, depredacions, danys, etc.

S'han establert diversos itineraris per tal de cercar indicis de la presència de l'ós bru; l'objectiu és detectar els rastres sobre la neu dels óssos, mètode mitjançant el qual és més fàcil tenir-ne constància, per la claredat amb què s'observen les traces que deixen sobre aquest substrat. Aquests itineraris han estat organitzats amb la col·laboració de tècnics de fauna, personal contractat per Forestal Catalana i

Tragsega, equips ESCO i el Cos d'Agents Rurals, així com alguna entitat naturalista que ho ha sol·licitat, sota la coordinació del Servei de Protecció de Fauna, Flora i Animals de Companyia.

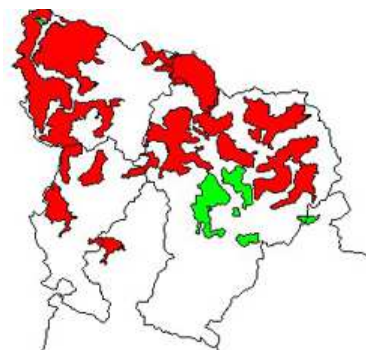
Pel que fa a les dades de reproducció, el 2009 la femella Hvala va tenir dos cadells. Es va observar un mascle i una femella el maig del 2009 a Alt Àneu (possible reproducció per al 2010). En total s'han produït entre 9 i 11 parts i/o ventrades, amb el naixement d'entre 15 i 19 óssos als Pirineus centrals.

Acumulació de parts i/o ventrades detectats i nombre de cadells nascuts que han tingut lloc en la població pirinenca d'ós bru d'origen eslovè entre el 1996 i el 2009:

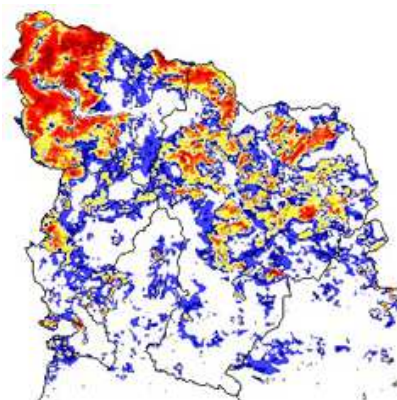

Amb totes les dades que el Departament té sobre l'ós bru, des del 1996 fins a l'actualitat, s'ha començat a treballar un sistema d'informació geogràfica (SIG). Amb aquest programa s'han determinat àrees potencials de presència de l'ós bru (per estacions anuals, per sexes, etc.). A més, s'han utilitzat dades d'hàbitat, de depredacions, de situació de la ramaderia, etc., que han permès establir mapes potencials dinàmics, com per exemple sectors crítics per a l'ós bru, qualitat de l'hàbitat i zones de risc d'atac de l'ós bru.

Sectors crítics dels Pirineus de Lleida, amb presència detectada (vermell) i presència potencial (verd) de l'ós bru (www.gencat.cat).

Mapa de qualitat de l'hàbitat dels Pirineus per a l'ós bru (www.gencat.cat).

2. Seguiment de danys i suport als ramaders, pastors i apicultors.

- Instal·lació de vailets elèctrics

S'han instal·lat vailets elèctrics per protegir les arnes, que des del 2005 pateixen atacs d'ós bru, fora de la Vall d'Aran. Així mateix, se'n duu a terme el manteniment i la millora, per la qual cosa ha calgut coordinar-se amb la brigada de Forestal Catalana del Parc Natural de l'Alt Pirineu.

- Lliurament de gossos de protecció de ramats

Durant diversos anys s'han anat lliurant cadells de muntanya dels Pirineus procedents de l'Associació de Gossos de Protecció de Ramats. Si tenim en compte els que s'han lliurat des de l'any 2002, un 82,76% d'aquests encara es troba en ramat fent la funció de protecció.

- Mesures de suport a la ramaderia d'alta muntanya

Durant l'any 2009 s'han dut a terme les mesures de suport a les ramaderies d'oví i cabrum d'alta muntanya per a la prevenció de possibles atacs d'ós bru. La idea és que els diferents propietaris agrupin els ramats de manera que es puguin aplicar mesures de protecció que siguin encertades i positives: manteniment d'un pastor permanent que vigili el ramat durant els mesos en què es troba pasturant a la muntanya, col·locació de tanques elèctriques de protecció, donació de gossos de protecció, etc. També cal facilitar el maneig dels ramats amb instal·lacions i material de suport als pastors. Amb aquest objectiu es van dur a terme diverses reunions entre la Direcció General del Medi Natural i la FECOC (Federació Catalana d'Oví i Cabrum).

- Compensació als ramaders en prevenció d'atacs a ramats

L'Administració compensa econòmicament als ramaders que pateixen atacs d'ós. Es pot diferenciar que l'atac al bestiar ha estat provocat per l'ós perquè aquest es menja primer les viceres com el fetge, pulmons i cor, trenca fàcilment els ossos i les costelles, per la meitat, i es menja després el teixit muscular. A més, treu la pell de forma molt acurada i pot trencar i treure les extremitats.

El 2009 es van assistir diversos ramaders, pastors i apicultors per la depredació de diverses ovelles, una euga i un important nombre d'arnes. Es van presentar 40 expedients d'indemnització, dels quals 30 van ser positius (30 atacs sobre ramats o arnes). Al Pallars Sobirà es van produir tres atacs i els danys van ser 14 arnes i 1 cabra. A la Vall d'Aran es van produir 28 atacs i 10 baixes de cap de bestiar (9 ovelles i 1 cabra mortes) i 71 arnes. Es va desestimar el pagament d'1 equí, 6 ovelles i 27 arnes.

En resum, es va reclamar la indemnització de 15 ovins, 2 cabres, 1 equí i 121 arnes. Es van indemnitzar 9 ovins, 2 cabres i 85 arnes. L'import total de les indemnitzacions va ser d'11.775,00 €.

Resum dels danys produïts pels óssos bruns a Catalunya (1996-2009):

Any	Nº atacs	Nº animals* morts i indemnitzats	Euros (€)	Nº animals desapareguts indemnitzats	Euros (€)	Total euros (€)
1996	4	5(19)	3.661,67			3.661,67
1997	23(31)	35(81)	13.159,15			13.159,67
1998	15	35(33)	4.152,99	131	14.727,80	18.880,80
1999	13(15)	21	3.062,16	68	7.716,99	10.779,15
2000	14	25	5.123,63	94	10.571,80	15.695,43
2001	8(10)	19(23)	4.068,84	111	13.928,72	17.997,56
2002	13(16)	22(30)	5.730,69	213	19.941,22	25.671,91
2003	22	31	5.433,20	193	22.210,21	27.643,41
2004	19	29	5.918,64	248	25.567,98	31.486,32
2005	20	37	4.655,43	130	16.528,08	21.183,51
2006	15	24	3.819,42	165	19.186,37	23.005,79
2007	22	31(29)	7.182,32	0*	0	7.182,32
2008	20	44(38)	7.155,00	0	0	7.155,00
2009	31	96	11.875,00	0	0	11.875,00
TOTAL	239 (249)	452 (518)	84.998,14	1.358	150.379,17	235.377,31
MITJANA ANUAL	17,07	32,29	6.071,30	150,89	16.708,80	16.812,66

* A partir de l'any 2007 ja no s'indemnitzen les ovelles desaparegudes si no s'ha comprovat que ha estat per causa de l'ós (www.gencat.cat).

Durant aquests 14 anys, hi ha hagut un canvi en els costums depredadors dels óssos. Sempre han depredat ramats domèstics, especialment ovelles i cabres(Fig. 2). Són poques les dades de ramats vaquí i equí depredat (millor dit menjat o consumit). Les dades són 181 atacs (mitjana = 12,93 per any) i 289 animals consumits (mitjana = 20,64 per any). Des del 2005, i especialment el 2008 i el 2009, el nombre d'atacs i baixes és petit(Fig. 1). El 2004 es van produir els primers danys sobre arnes, i des de llavors el nombre ha anat augmentant, especialment els anys 2008 i 2009. Les dades són 57 atacs (mitjana = 9,50 per any, 2004-2009) i 163 arnes consumides (mitjana = 27,17 per any, 2004-2009). El 2008 i el 2009 es va produir un gran nombre d'atacs sobre arnes a la Vall d'Aran.

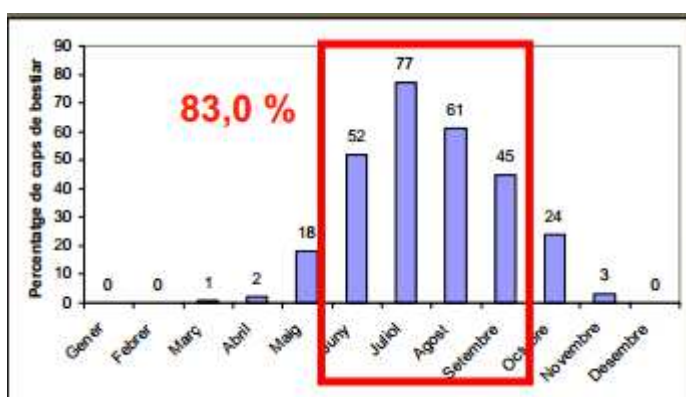

Fig. 1. Atacs al bestiar

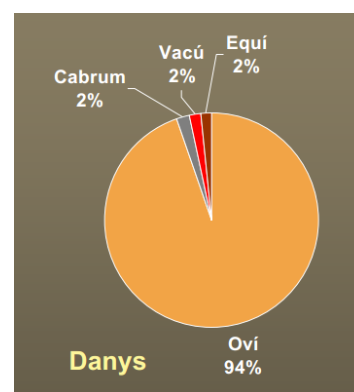
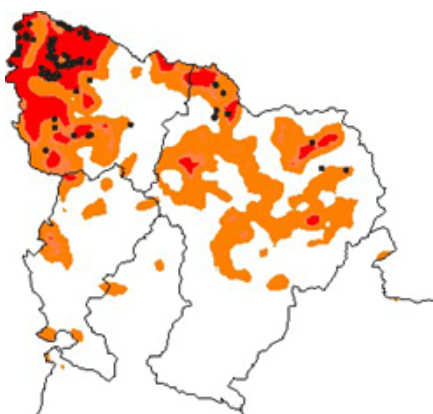

Fig. 2. Danys al bestiar

En la següent taula queden resumits els danys produïts pels óssos bruns sobre les arnes a Catalunya entre els anys 2004-2009 (www.gencat.cat):

Any	Pallars Sobirà	Vall d'Aran	Total
2004	7	0	7
2004	7	0	7
2005	13	12	25
2006	0	8	8
2007	1	1	2
2008	12	23	35
2009	14	47	61
Total	47	91	138
MITJANA ANUAL	7,83	15,17	23,00

Les principals zones de risc d'atac de l'ós bru sobre la ramaderia i punts d'atac, a Catalunya, queden representades en el següent mapa (www.gencat.cat):

En resum, les principals mesures de conservació de l'ós bru establertes a Catalunya són les següents:

- Reintroducció de nous exemplars procedents d'Eslovènia (1996, 1997 i 2006).
- Seguiment periòdic de la població i la seva evolució.
- Seguiment genètic de la població i dels individus.
- Contractació de personal per a la conservació de l'ós bru (ESCO).
- Redacció, en fase de tramitació, d'un decret de recuperació de l'espècie a Catalunya.
- Indemnització dels danys provocats (Decret 176/2007, de 31 de juliol, regulador dels procediments de compensació de danys i perjudicis causats a l'agricultura i la ramaderia per espècies animals protegides de la fauna salvatge autòctona).
- Ajuda als ramaders i als apicultors.
- Tancament dels ramats i de les arnes amb filats elèctrics.
- Donació de gossos de protecció (Gos de Muntanya dels Pirineus).
- Programa de reagrupament de ramats que pasturen en zones amb presència de l'ós bru.
- Educació i sensibilització ambiental: tríptics, xerrades, cursos, campanyes a les escoles dels territoris de l'ós bru.

10.7.3. FUNDACIÓN OSO PARDO

Tal i com s'ha comentat en la introducció, aquesta fundació té un paper molt important en la divulgació i protecció de l'ós, per la qual cosa hem trobat oportú explicar, breument, els seu origen i funcions.

La **Fundación Oso Pardo (FOP)**, constituïda al 1992, és una ONG conservacionista creada amb l'objectiu de contribuir a l'estudi i conservació de l'ós bru, del seu hàbitat i de l'entorn natural i cultural en el que es desenvolupa aquesta espècie amenaçada.

Des de la seva creació, la FOP ha anat ampliant constantment tant l'àmbit geogràfic d'actuació, que en l'actualitat comprèn la pràctica totalitat de la Serralada Cantàbrica i els Pirineus, com l'envergadura i els continguts de les seves iniciatives i projectes de conservació.

L'estudi i la conservació de l'ós bru conformen l'eix sobre el que gira el conjunt de la seva activitat. Però donat que aquesta espècie amenaçada és una de les més conegudes i estimades a nivell popular de tot la fauna ibèrica, i que la seva presència és el millor indicador biològic del bon estat de conservació del territori que habita, les actuacions dutes a terme per la FOP tenen en la pràctica una àmplia repercussió conservacionista i social, afectant molt positivament al conjunt de la biodiversitat cantàbrica i pirinenca.

La filosofia que orienta el treball de la FOP es basa en el desenvolupament d'experiències de gestió que demostrin la viabilitat de la coexistència entre les activitats humanes i una població salvatge d'óssos. La seva tasca s'estén a camps com la conservació i restauració d'hàbitats d'elevat interès per l'espècie, el seguiment de la població ossera, la investigació aplicada a la gestió, la lluita contra el furtivisme o la formació i educació ambiental.

11. RESUM DE LES ENTREVISTES A EXPERTS EN EL SECTOR DE L'ÓS

Per saber l'opinió de diferents experts sobre la reintroducció de l'ós bru, varem fer una entrevista amb preguntes comunes, a diferents personalitats que ens va semblar d'interès. Així doncs, en aquest apartat hem inclòs el resum d'aquestes entrevistes.

ENTREVISTA A JORDI SARGATAL (*ANTIGA FUNDACIÓ TERRITORI I PAISATGE*)

A partir de la introducció de l'ós al Pirineu fa ja uns anys, comença a funcionar la Fundació Territori i Paisatge juntament amb DEPANA i altres entitats per mirar de difondre la màxima consciència ambiental de l'ós a Catalunya ja que als inicis molta gent s'hi oposava.

En general, no consideraria a l'ós un animal perillós, el més habitual és que quan l'animal et veu fugi. Si hi ha atacs és perquè som nosaltres que els empipem. Per exemple, l'últim atac que hi va haver, l'óssa només va apartar a la persona, si realment l'hagués volgut agredir o matar aquell home no ho hagués explicat.

En primer lloc, cal dir que podem viure sense l'ós, però també està clar que si no hi són hi haurà una peça de l'ecosistema que falta (igual que passa amb el llop i el linx).

La reintroducció té dos objectius i un d'ells és reconstruir la població d'óssos. Això en certa mesura s'ha complert perquè les ósses s'han reproduït però, a més a més, no han provocat els danys que la gent deia que passarien. Tot i això, valdria la pena deixar-ne anar uns 8-9 més. Així doncs, mantindria el

programa de reintroducció que s'ha portat a terme, ja que és un procés molt positiu. Durant el procés de reintroducció, va fallar un estudi de viabilitat i de comunicació a la població, sobretot, a la part catalana (no a la francesa), però opino que “per sort” no es va tenir massa en compte l'opinió ciutadana perquè si no, no s'hagués dut a terme el procés. Ara bé, el fet que “no puguin decidir”, no vol dir que no els hàgim d'escoltar i d'ajudar amb compensacions per les mínimes molèsties que hi pugui haver com, per exemple, pagar als pastors per la producció. Encara ara, es considera l'ós com a una fera i que s'ha de matar, tot i així, cada vegada hi ha més consciència ambiental i més estima cap aquest animal. La introducció de l'ós va ser molt debatuda per qüestions de seguretat humana, però cal dir que hi ha més accidents en batudes de caça que no pas per atacs d'ós.

Crec que la convivència entre els humans i l'ós és possible, com ja passa en altres regions de la Cornisa Cantàbrica. Ara bé, aquí hi ha d'haver un procés de reconciliació. Perquè això sigui efectiu hi ha d'haver comunicació perquè no sols hi ha pèrdues sinó que també hi ha guanys. La presència de l'ós pot servir com a reclam turístic, per exemple. El què està clar és que s'ha de fer una molt bona política de comunicació en els adults i anar, cas per cas, i intentar contrarestar les idees negatives que és té de l'ós, penjar cartells, pòsters, fotografies, programes de televisió per la divulgació d'informació. També és fonamental conscienciar a les poblacions més joves perquè ja pugin amb una altra idea de l'ós.

ENTREVISTA A GUILLERMO PALOMERO (*PRESIDENT DE LA FUNDACIÓN OSO PARDO -FOP-*)

Els óssos són animals, forts i “ben armats” amb urpes i ullals, però habitualment no són agressius. No obstant, no s'ha d'oblidar que són animals salvatges i, per tant, és necessari evitar les situacions de risc.

Per la reintroducció de l'ós va ser necessària la introducció d'óssos bruns procedents d'Eslovènia i des del punt de vista biològic no van tenir cap problema per adaptar-se al paisatge pirenaic. Ara bé, des del punt de vista social les coses no van anar tant bé i persisteix un cert rebuig o desconfiança de la població davant presència de l'ós degut a què no hi va haver prou informació del procés de reintroducció i no es va implicar a la població local en el disseny del programa. L'objectiu principal del programa és afavorir l'existència d'una població viable i salvatge d'óssos i, tal com s'ha desenvolupat, es pot aconseguir. Aquest no s'ha complert del tot però avança lentament a causa del rebuig social a algunes comarques. Així doncs, per suposat que s'ha de mantenir el programa de reintroducció però afavorint el recolzament i participació de la ciutadania, ja que en el pla actual ha estat insuficient. Tot i que va canviant de manera positiva la forma de pensar dels col·lectius, com els caçadors i empresaris de turisme de naturalesa, encara hi ha una percepció força dolenta pel que fa a l'ós. Ara bé, se'ns dubte, els humans i els óssos poden cohabitar als Pirineus tal i com ho fan els 130 óssos de la Cornisa Cantàbrica amb els habitants de la zona.

La presència de l'ós és sinònim d'un medi natural ric, i això resulta molt atractiu per la cada vegada més població urbana. També s'ha de veure l'ós com a un element dinamitzador de les àrees rurals capaç de promocionar activitats turístiques sostenibles com el turisme, i afavorir la venda de productes artesans i locals.

Des de la FOP, treballem perquè el futur de l'ós al Pirineu sigui possible però encara hi ha molta feina per fer en relació a la gestió de l'educació ambiental.

ENTREVISTA A PURI CANALS

(PRESIDENTA DE DEPANA 1994-2010 I VICEPRESIDENTA DE UICN 2000-2008)

L'ós no és un animal perillós i és important dins d'un ecosistema ben conservat. En països de l'est, com Eslovènia o Romania, hi ha poblacions molt grans d'ósos i no hi ha conflicte amb la població. Quan hi ha conflicte és perquè la gent interpreta coses que no són, rep o té interessos per dir que l'ós empipa encara que *per se* sigui una espècie conflictiva.

La presència de l'ós és beneficiosa, ja que forma part de la par alta de la cadena tròfica i actuen com a indicadors de bona qualitat ambiental i de funcionalitat dels ecosistemes; és una garantia de què tot el que hi ha per sota de l'ós està en equilibri. A més, té altres valors com són el manteniment de temes tradicionals, costums de les zones on la gestió dels ramats, gestió del territori i té un valor addicional més recent com pot ser l'explotació turística, que dóna lloc a un altre nivell de dinamització econòmica dels territoris on habita l'ós.

El programa de reintroducció als Pirineus va ser un projecte amb finançament Europeu promogut, sobretot, per França (on hi havia una participació activa) i amb un acord amb el Govern de Catalunya. El projecte recau en fer viable la població existent que hi havia al Pirineu. No és que haguéssim d'introduir l'espècie de nou perquè s'hagués extingit, sinó que es tractava d'assegurar que es seguia mantenint l'espècie en el futur. Els requisits que aplica la UICN són que quan es fan reintroduccions s'ha d'estar segurs que les característiques genètiques dels individus que s'introduiran no tenen una distància genètica molt gran amb els que encara queden i que l'hàbitat estigui ben conservat. En el cas dels Pirineus, es complien tots aquests requisits tècnics, el què no es va complir són els requisits socials perquè el projecte fos ben acceptat i no generés controvèrsies. La participació ciutadana va ser insuficient. Així doncs, del programa actual s'hauria de reforçar aquest component mediàtic i d'implicació social en les zones on habita l'ós.

Dels diferents sectors socials sovint rebem informacions esbiaixades, ja que no tothom s'implica en la causa i sovint la informació que rebem prové de col·lectius amb interessos personals. Pel que fa als atacs de l'ós als ramats, aquets són insignificants comparats amb els atacs de gossos assilvestrats. Tot i així, no negarem que es poden donar atacs, però aquests estan molt controlats en quant a indemnitzacions.

Així doncs, el futur de l'ós requereix encara cert suport de cara al programa tècnic però a llarg termini segur que funcionarà sempre i quan, paral·lelament, es conscienciï la població i la societat en general. També cal una gestió més integrada del territori i fer compatibles totes les activitats que si desenvolupen, incloent-hi la caça i la ramaderia.

ENTREVISTA A JORDI ROSET (RAMADER D'ISIL, PALLARS SOBIRÀ)

L'ós ha fet molt mal aquí al Pirineu perquè com que no hi ha pastors, engeguem el bestiar i l'anem a controlar cada 15 dies i no se sap què pot haver passat en aquets temps. Els atacs van més dirigits cap als ramats, tot i que no gaire sovint, però no només és l'atac en si, sinó que de l'ensurt que s'emporten els animals pot derivar en la mort d'aquests. És un animal que pot ser perillós, sobretot, si té cries encara que s'han produït pocs atacs a humans.

El procés de reintroducció no ha estat gaire positiu i no el veig bé perquè s'ha passat per damunt de l'agent, no s'ha preguntat ni s'ha mirat per els interessos del pocs ramaders que queden.

Des del sectors socials, els ramaders i agricultors no volen l'ós. Pel que fa a l'hostaleria i turisme, tenen els seus negocis i la presència de l'ós no els afecta massa. A més, és un animal que encara que hi sigui costa de veure i si els animals estan solts i són perillosos no crec que vingui massa turisme.

La convivència amb l'ós no és possible però com que ens l'han implantat a la força sense comptar amb el nostre punt de vista, ara hi haurem de conviure. Han introduït óssos i aquests van criant i va augmentant la població sense que ningú els controli. Una de les propostes que demanem els ramaders és que es faci un tancat de certes hectàrees de terreny (com si fos una reserva) i on els óssos estiguessin controlats i no es poguessin moure per tot el Pirineu.

ENTREVISTA A AGUSTÍ LÓPEZ PLA (EX ALCALDE DE SORT I PRESIDENT DEL PARC NATURAL ALT PIRINEU)

L'ós bru va conviure amb l'home fins als anys 50 al Pallars Sobirà. És un animal llegendari, un mite, i sempre he pensat que la Generalitat havia d'haver fet més propaganda sobre ell.

És un animal que feia mal als ramats, però no conec cap persona gran que m'hagi dit que l'ós hagi matat a cap persona. L'ós va ser el gran enemic del ramader pirinenc i no hi ha una relació ós-home històricament feliç al Pallars Sobirà sinó més aviat d'aniquilació.

La reintroducció es va produir perquè tres pobles de *l'Haute Garonne* (tocant a la Vall d'Aran) que estaven en recessió volien afavorir les visites a la seva zona i “van anar a veure la Ministra de Medi Ambient” per demanar-li la reintroducció de l'ós i aconseguir el programa *Life*. Aleshores Catalunya, Navarra i Aragó van voler, tan si com, l'ós i també van signar el programa. El fet de “no entrar en el conveni” significava que tindríem ós, i tampoc els diners que ens donava Europa.

El programa de reintroducció s'hauria d'haver aturat i iniciar un model que comencés des de baix. La repoblació s'ha de pactar amb la població, amb els ajuntaments, amb els ramaders, amb el sector de la neu/turisme, les autoritats pertinents i que les decisions les prenguin totes les parts implicades. Ara bé, en funció dels actors socials implicats es pensa d'una manera o altra. En el cas del pobles petits de muntanya on hi ha molta cultura ramadera, la posició en front la reintroducció de l'ós és negativa, d'altra banda, els sectors joves de la població, més desvinculats del sector primari, veurien amb bons ulls l'entrada de l'ós.

Les perspectives de futur d'aquí 10 anys les veig congelades, ja que considero difícils noves reintroduccions d'óssos i crec que tornarem a estar com als anys 70 en què hi havia 4 o 5 óssos al Pirineu. Per tant, s'ha de trobar la manera de fer un pla de gestió de la població que hi ha actualment.

Per poder fer les coses bé hi ha d'haver una bona educació ambiental, fonamentant a les escoles la importància de l'ós a través del teatre, tradicions, conferències, etc. Ensenyar als ramaders que es pot conviure amb l'ós, posant com a exemple la Cornisa Cantàbrica. Alhora que s'hauria de crear una Comissió integrada per Ajuntaments, ramaders, centres excursionistes, caçadors, etc. juntament amb el Departament que, mica en mica, es fixi uns objectius per arribar a treballar tots per la causa.

12.ENQUESTES A LA POBLACIÓ

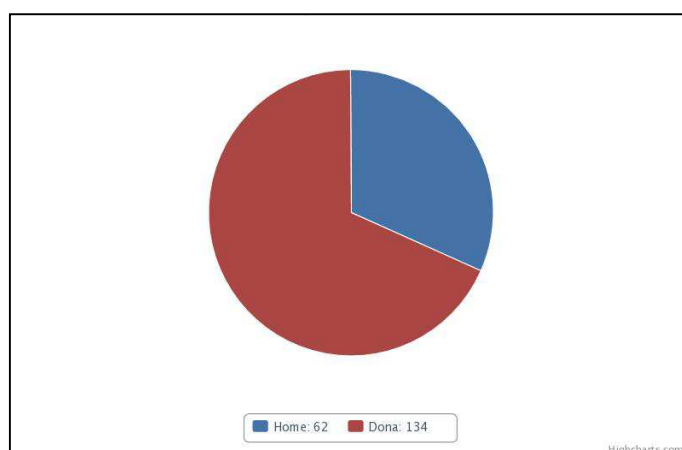
Per tal de comprovar el nivell de coneixement que té la població sobre el Conveni CITES i la situació actual de l'ós bru, vam considerar oportú realitzar una enquesta virtual a través de les xarxes socials i del correu electrònic per tal de contrastar les diferents respostes, i poder-nos fer una idea real del grau de coneixement que hi ha sobre aquests temes.

Aquesta enquesta ha consistit en catorze preguntes d'opcions limitades i tancades, i la qual ha estat resposta per 196 persones a nivell de Catalunya. A continuació s'exposen els resultats obtinguts.

Les quatre primeres preguntes fan referència a aspectes personals de la persona enquestada: sexe, grup d'edat, nivell i tipus d'estudis.

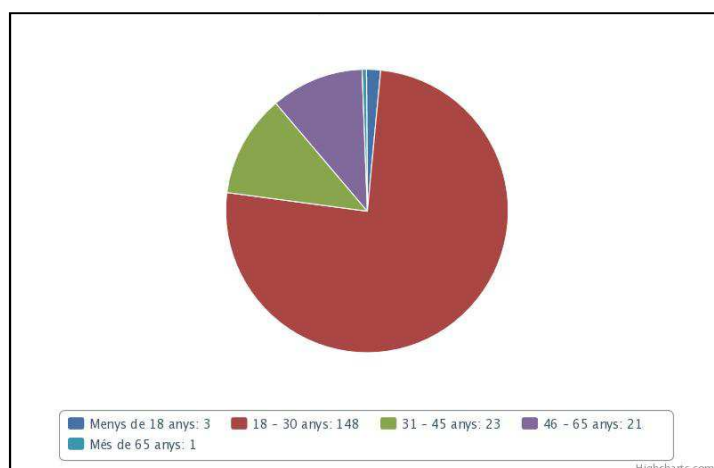
RESULTATS DE LES ENQUESTES

SEXE

Tal com mostra el gràfic, gairebé tres quarts parts de les persones enquestades corresponen a dones (68,37%), mentre que només el 31,63% han estat homes.

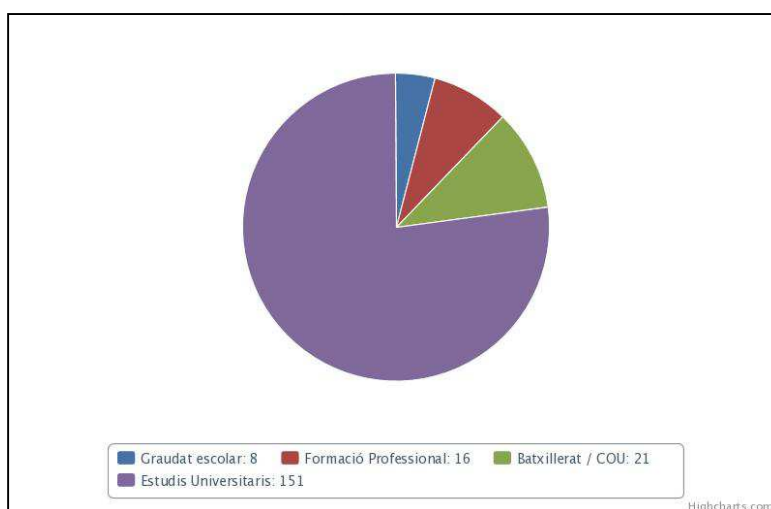
GRUP D'EDAT

En aquest cas, es pot veure com clarament la major part de la població enquestada correspon al grup d'edat d'entre 18-30 anys (75,51%). Segurament, aquest fet es deu a la via de difusió de l'enquesta: la via virtual (xarxes socials i correu electrònic), ja que és la via d'informació més utilitzada entre la població adolescent –jove de la nostra societat actual-. Per tant, això potser ha afavorit molt més a que aquest sector sigui el més representatiu.

En segon lloc, ens trobaríem el grup d'entre 31-45 anys (11,73%), i, per darrere d'aquest, el de 46-65 anys (10,71%), el de menys de 18 anys (1,53%), el de més de 65 anys (0,51%), respectivament.

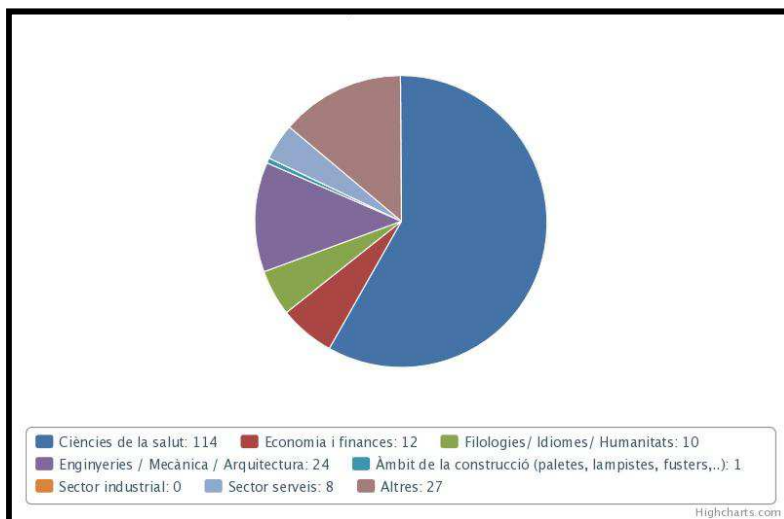
NIVELL D'ESTUDIS

Si ens centrem en el nivell d'estudis dels enquestats, veiem com més de tres quarts parts confirmen tenir estudis universitaris (77,04%), quedant en segon i tercer lloc els que tenen estudis de Batxillerat /COU (10,71%) i els de Formació Professional (8,16%), respectivament. Per últim, només un 4,08% diuen tenir estudis de graduat escolar.

Aquest fet ens fa pensar que el fet de tenir una majoria amb estudis superiors, haurien de tenir un cert coneixement sobre les preguntes que es plantegen a continuació, però, es veurà més endavant. Ara bé, creiem que moltes de les persones que han escollit l'opció estudis universitaris és perquè estan cursant actualment alguna carrera universitària i no perquè ja tinguin el títol corresponent.

TIPUS D'ESTUDIS

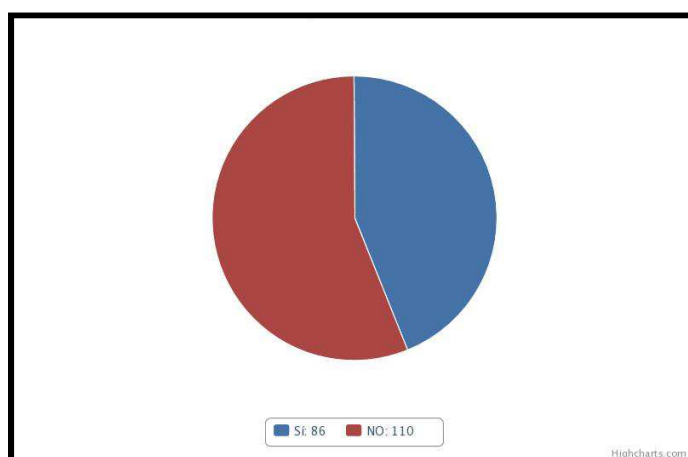

Segons la figura, més de la meitat (58,16%) dels enquestats confirmen que tenen estudis relacionats amb algun aspecte de les ciències de la salut, mentre que la resta d'àmbits proposats en la pregunta tenen uns percentatges bastant similars entre ells. No obstant, en segona posició (13,78%) trobem la opció de "Altres", de manera que hi ha un percentatge relativament important, del qual no podem saber realment quina és la orientació professional d'aquestes persones.

QÜESTIONS SOBRE EL CONVENI CITES

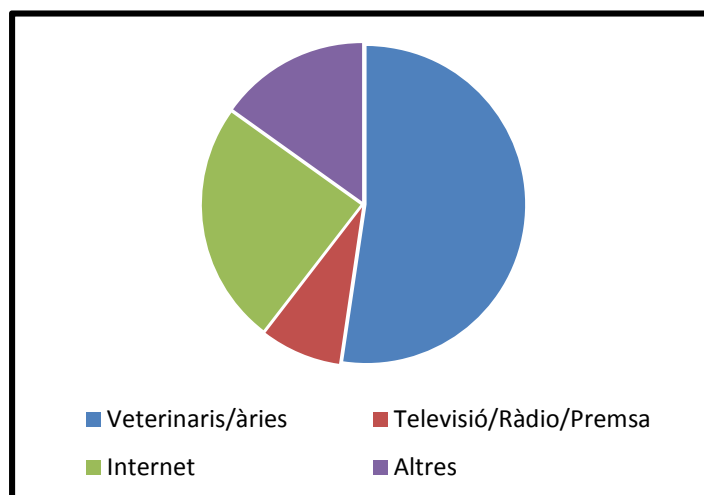
Un cop conegudes una mica les dades personals i professionals dels enquestats, comencem a endinsar-nos en les preguntes que realment interessin. Per entrar en matèria, hem elaborat una pregunta de caràcter general:

SAP QUÈ ÉS EL CONVENI CITES?

Tot i que la proporció entre el "SÍ" (43,88%) i el "NO" (56,12%) no és gaire diferent, veiem que el "NO" acaba guanyant, per tant, podem concloure que hi ha més quantitat de gent que no té cap noció sobre el que és el Conveni CITES.

PER QUIN MITJÀ DE COMUNICACIÓ N'HAVIEN SENTIT A PARLAR D'AQUEST CONVENI?

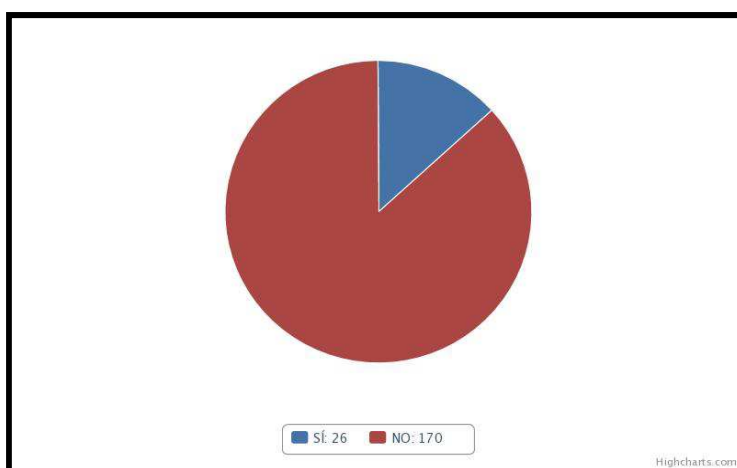

Segons els resultats, més de la meitat de les persones afirmen haver-ne sentit a parlar per part de veterinaris (52,3%). En segon lloc, un grup bastant important (24,4%) ho han vist o llegit per Internet. Mentre que només un percentatge reduït (8,1%) afirmen haver-ho sentit anunciar a través de la televisió, la ràdio o la premsa.

Per tant, podem concloure que bàsicament les persones que es troben més al corrent del funcionament d'aquest Conveni són els veterinaris, i per tant, són els únics que en fan una més àmplia difusió. Per contra, sembla ser que cap dels medis convencionals d'informació (televisió, premsa o ràdio) fa massa èmfasi en aquest tema que actualment sembla estar tant de moda.

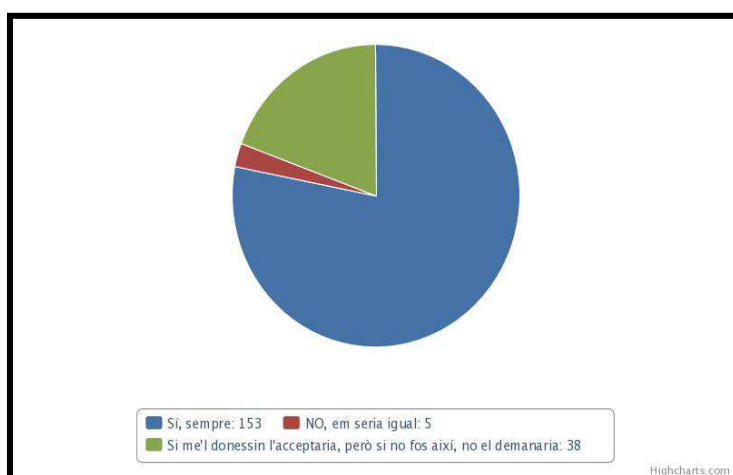
No obstant, considerem que aquesta pregunta hauria haver tingut una resposta oberta, és a dir, que la persona enquesta hagués tingut l'oportunitat d'expressar el mitjà en concret pel qual ha conegut CITES.

HI HA CONFORMITAT EN QUÈ ES DUGUI A TERME EL COMERÇ INTERNACIONAL D'ESPÈCIES ANIMALS AMENAÇADES?

El 87% dels enquestats han contestat que "NO", mentre que el 13% restant ha dit la opció contrària. Aquest fet ens fa pensar que gran part de la població sí que està al corrent del tràfic d'espècies amenaçades i que, a més a més, no hi estan a favor. Per tant, sembla haver-hi una conscienciació per part de la població enquesta sobre el tracte que es fa d'aquests animals.

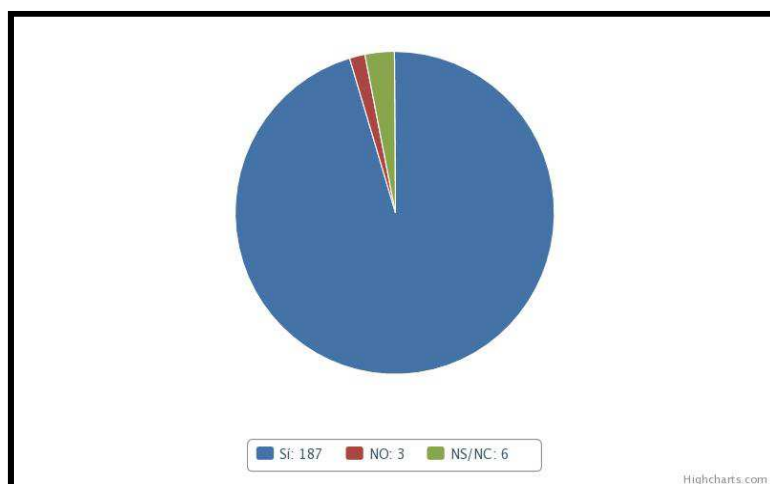
EN EL CAS QUE VOLGUÉSSIN ADQUIRIR UN ANIMAL EXÒTIC, DEMANARIA EL CERTIFICAT CITES?

La majoria de les respostes (78%) afirmen que el demanarien sempre aquest certificat. Per contra, un 3% diuen que no el demanarien mai. I per últim, el 19% restant, conclouen que l'acceptarien en el cas que se'ls hi oferís, però que tampoc tindrien cap interès en demanar-lo.

Així doncs, com s'ha comentat en la pregunta anterior, sembla que hi ha un cert conscienciament entre els enquestats sobre el tràfic d'animals exòtics, i per tant, en cas de voler-ne tenir un, molts dels enquestats preferirien que tot el procés es fes de manera legal i sota els controls pertinents.

CONSIDEREN ADEQUAT QUE HI HAGI UNA LEGISLACIÓ QUE REGULI EL TRÀFIC D'ESPÈCIES AMENAÇADES?

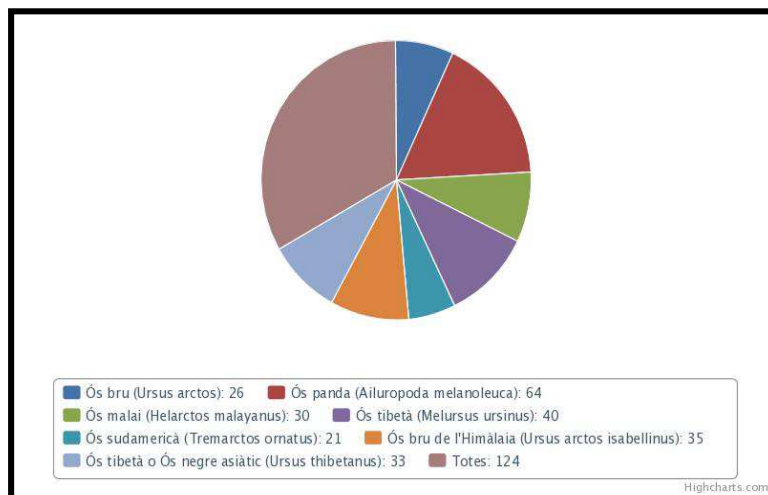
En aquest cas, clarament hi ha una resposta majoritària, que és la del "SÍ" (95,41%), deixant en una minoria molt reduïda les altres dues opcions: "NO" (1,53%) i "NS/NC" (3,06%).

Aquesta rotunditat de la resposta afirmativa, ens acaba de confirmar, que la gent està molt d'acord en què hi hagi un control acurat per part de les autoritats en el comerç internacional d'espècies animals amenaçades de desaparèixer.

QÜESTIONS SOBRE L'ÓS BRU

Seguidament, s'inclouen un parell de preguntes referides a l'ós per tal de veure quin és el coneixement real que té la població enquestada sobre el nombre d'individus existents al món i sobre la reintroducció de l'ós bru a Catalunya.

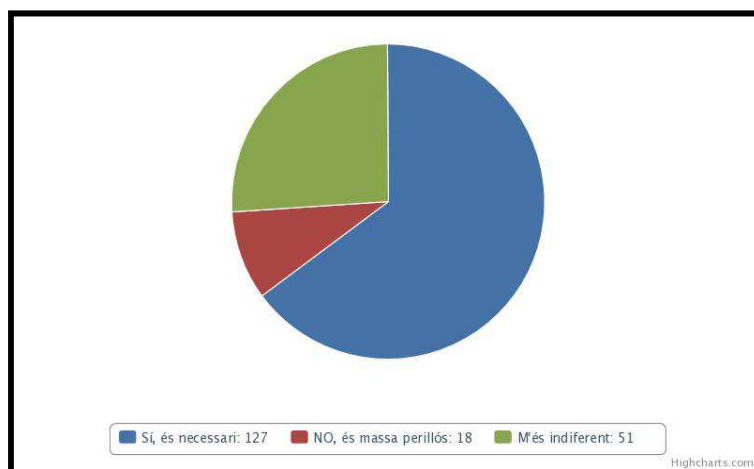
QUINES D'AQUESTES POBLACIONS D'ÓSSOS ES TROBEN EN PERILL D'EXTINCIÓ?

Aquesta pregunta tenia una mica de trampa perquè totes les espècies anomenades es troben en perill d'extinció actualment. No obstant, la raó de fer aquesta pregunta era per veure si realment la gent destacava més aquelles espècies que han tingut més incidència televisiva en l'actualitat. El resultat però, ha estat ben diferent, ja que el 33,24% dels enquestats han contestat la opció correcta: "Totes". Pel que fa a la resta d'opcions, destaca l'ós panda (*Ailuropoda melanoleuca*), el qual s'emporta un 17,16% dels vots, segurament, per ser popular.

Així doncs, la nostra sorpresa ha estat veure que en general, han contestat la opció "Totes", segurament, pel simple fet de tenir un desconeixement sobre alguna o totes les espècies incloses.

CONSIDERA CORRECTA LA REINTRODUCCIÓ DE L'ÓS BRU A CATALUNYA?

La majoria dels enquestats, concretament el 64,8%, creuen que és necessària la reintroducció de l'ós bru a Catalunya. El 26,02% mostren indiferència sobre el tema, potser pel desconeixement de la

importància històrica que ha tingut aquest animal al nostre país. Per altra banda, un petit percentatge (9,18%) consideren que la reintroducció de l'ós suposaria un perill en l'actualitat.

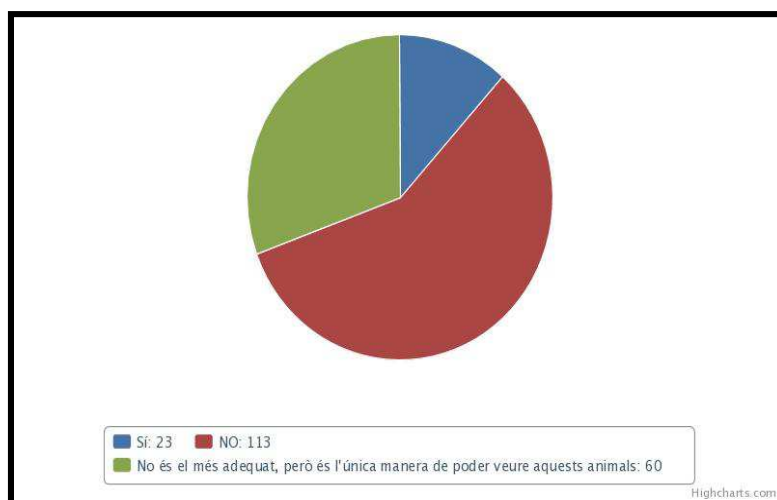
No obstant, creiem que aquesta pregunta hauria d'haver tingut una resposta oberta, és a dir, que la gent hauria d'haver pogut expressar amb les seves pròpies paraules què en pensa sobre aquest tema perquè és un tema força delicat de tractar, sobretot per la gent que viu a les zones on s'està reintroduint l'ós.

Així doncs, segons aquests resultats, podem concloure que la gran majoria de les persones enquestades troben positiu poder comptar novament l'Ós Bru en les nostres contrades. Suposem que aquest fet es deu al boom mediàtic que s'ha creat al voltant de determinats individus de l'espècie a nivell del Pirineu Català, tant pel que fa a les continuades queixes dels pastors i ramaders pirinencs degut als continus atacs que fa aquest animal al bestiar, com per la crida dels grups ecologistes per tal d'aconseguir la correcta introducció d'aquest animal en el que fa fins fa poc havia estat el seu hàbitat natural.

QÜESTIONS SOBRE EL CONFINAMENT D'ESPÈCIES EXÒTIQUES

En aquest apartat es pregunta als enquestats sobre quina opinió tenen en respecte al confinament d'espècies exòtiques.

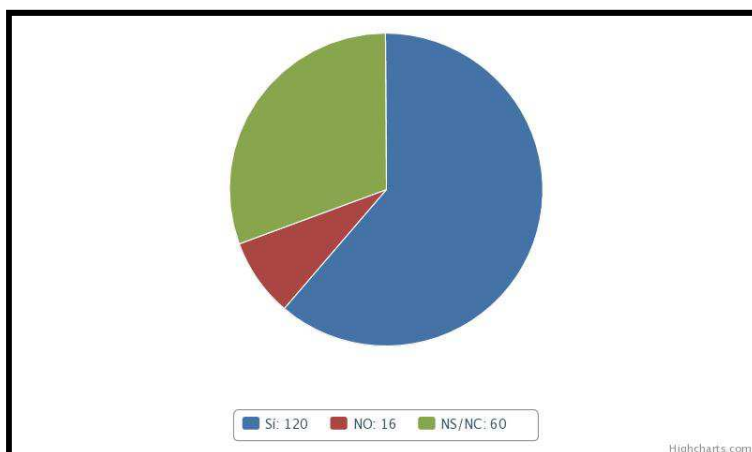
CONSIDERA CORRECTE TENIR EXEMPLARS D'ESPÈCIES EN PERILL D'EXTINCIÓ EN CENTRES CONFINATS (ZOOLOGICS, CIRCS,...) PER A QUÈ LES PERSONES PUGUIN VEURE'LS?

El 57,65% dels enquestats, és a dir, la majoria afirmen no estar d'acord amb aquesta petició, mentre que només el 30,61% hi estan a favor. No obstant, en tercera posició (11,73%), trobem el grup de persones que no estan completament d'acord en el fet de tenir confinats els animals, però ho toleren, perquè consideren que és l'única manera de poder-los veure en directe.

Aquests resultats ens fan veure, una mica més de la meitat de la població considera totalment fora de lloc el fet de tenir tancats en gàbies durant tota la vida espècies animals exòtiques i salvatges, a les quals se'ls separa del seu hàbitat biològic. No obstant, el grup de persones que estan d'acord en aquest fet i el que creu que no és correcte però és l'única manera de poder-los veure, constitueixen gairebé la meitat de les respostes del gràfic, i per tant, es pot concloure que no hi ha una decantació clara sobre el fet de tenir o no aquests animals entre reixes.

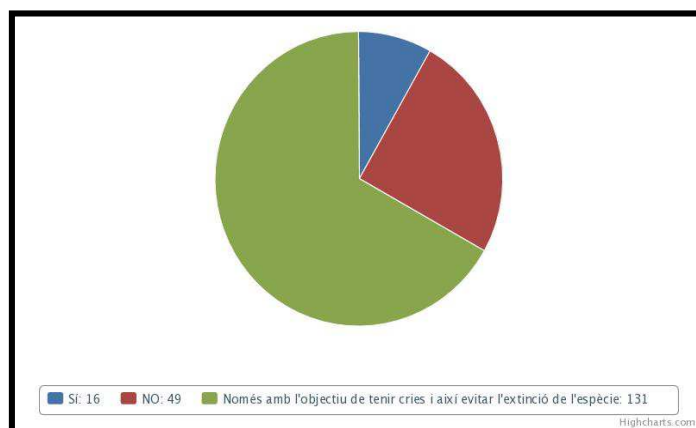
EXISTEIX ALGUN TIPUS DE LEGISLACIÓ QUE REGULI LA TINEÇA D'AQUESTS ANIMALS EN CAPTIVITAT ?

En aquest cas, sí que hi ha una majoria clara sobre el "SÍ" (61,22%). Com a segona opció ha quedat la opció "NS/NC" (30,61%) i finalment, en darrer lloc queda el "NO" (8,16%).

Així doncs, es pot determinar que la major part dels enquestats si creuen que hi ha una Legislació que reguli la tinença en captivitat d'aquestes espècies.

CONSIDERA ÈTIC EL FET DE TENIR EN CAPTIVITAT INDIVIDUS D'ESPÈCIES EN PERILL D'EXTINCIÓ ?

Sorprenentment, es pot observar com la resposta majoritària per excel·lència és la opció de "Només amb l'objectiu de tenir cries i així evitar l'extinció de l'espècie" (66,84%). Així doncs, una gran part de la població enquestada troba correcte el fet de tenir confinats alguns exemplars d'espècies en perill d'extinció, només pel fet d'obtenir cries. Realment, ens ha sobtat aquesta resposta, perquè hi ha altres maneres d'aconseguir augmentar el cens d'una espècie sense haver de tancar alguns individus de per vida. A més a més, no totes les espècies salvatges i/o exòtiques són capaces de criar en captivitat.

13.CONCLUSIONS

En primer lloc, quan va sorgir la idea de fer aquest treball algunes de nosaltres no sabíem molt bé de que tractava el CITES i no teníem molt clar si era el millor tema a triar per fer el treball d'aquesta assignatura. No obstant, les que en tenien lleugera idea del Conveni volíem aprofundir-hi una mica més.

A priori, no sabíem com enfocar-lo però teníem clar que volíem fer de CITES un tema de proximitat i relacionar-lo amb algun animal, exòtic o no, en què la societat hi estigués vinculada d'alguna manera. Un cop vam començar a recopilar informació, ens va semblar a totes un tema força interessant i del qual podríem aprendre i adquirir nous coneixements, ja que *per se* no és un tema que hàgim tractat gaire al llarg de la carrera. Ara bé, un dels primers problemes que ens vam trobar a l'iniciar-lo va ser que disposàvem d'un ampli ventall d'informació sobre CITES fàcil d'accedir però difícil de discernir per la seva complexitat legislativa i administrativa. Moltes vegades es feia servir un llenguatge tècnic força diferent al què estem habitualment acostumades, al nostre dia a dia. A més, la informació trobada estava força mal estructurada i això encara va dificultar més la seva comprensió. Ara bé, cal dir que hi havia molta informació en els diversos idiomes, sobretot en anglès, la qual cosa ja ens va fer pensar que CITES era molt important i que molts països hi estaven vinculats. Així doncs, un cop es va escollir la informació que volíem incloure al nostre treball, es va començar a treballar amb ella; vam anar aprofundint amb la història de CITES, com van ser els seus orígens, activitats que regula, com s'organitza, quines espècies inclou, legislació referent, entre d'altres.

Després de fer el treball i veure la gran complexitat del Conveni, creiem que hauria estat més senzill i més aplicable a gran nivell, realitzar un Conveni on s'hi incloguessin les espècies que sí que poden ser subjectes al comerç internacional, enlloc d'incloure les que no es poden comercialitzar. D'aquesta manera, passaríem a tenir de l'ordre d'unes 400 espècies (tenint en compte animals domèstics i plantes cultivables) enlloc de parlar de 33.000 espècies actuals. Tenint en compte aquesta gran envergadura, és fàcil pensar que moltes vegades els controls fallaran i el Conveni tindrà molts punts febles. Tanmateix, cal destacar que CITES és un organisme actiu on hi ha molta gent que treballa per aplicar-lo i millorar-lo dia a dia, la qual cosa fa que es vagi actualitzant constantment per adaptar-lo a les exigències de cada moment.

Tal i com s'ha comentat a l'apartat de la introducció, es va escollir l'ós bru com a espècie CITES de proximitat perquè ens ha semblat interessant aprofundir en aquesta espècie, ja que la seva reintroducció va portar un rebombori mediàtic molt important. Sobre aquest tema però, tenim opinions diverses entre nosaltres, tal i com hem observat a nivell de la societat. Algunes de nosaltres en tenim una visió intermitja, és a dir, ni clarament a favor ni clarament en contra. Per una banda, pensem que sí que podria ser perillós tenir l'ós pel Pirineu, sobretot pels ramats de bestiar de la zona i, per altra banda, ho veiem amb bons ulls perquè creiem que ha estat la mà de l'home la culpable de què l'ós estigui en la situació actual. Ara bé, totes estem d'acord que la presència d'aquest animal a la zona dels Pirineus significa que l'ecosistema està equilibrat i que es troba en bon estat de salut.

Pel que fa a la seva reintroducció, pensem que abans de portar a terme plans d'aquesta magnitud caldria reunir, no només els tècnics experts del tema, sinó també a la gent que viu a la zona on es fa la reintroducció. Així, es recopilaria una major diversitat d'opinions i idees respecte el tema i s'aconseguiria que la gent l'acceptes millor al territori i que el pla de gestió tingués un futur millor.

Pel que fa a les enquestes realitzades a la població, destaquem que, en general, hi ha un desconeixement bastant important sobre tot el que engloba aquest Conveni. Atribuïm aquest fet potser, a la manca de difusió per part dels medis de comunicació tant convencionals (televisió, ràdio, premsa) com els més

moderns (Internet), ja que la major part de la gent que coneix aquest Conveni, ho sap per part dels seus veterinaris de confiança. No obstant, en contraposició a això, sí que hem vist un interès general en millorar i controlar tot allò que estigui relacionat amb el comerç i transport d'espècies amenaçades. Pel que fa a les qüestions de l'ós, veiem que la població enquestada té un cert coneixement sobre algunes de les espècies d'ós amenaçades de desaparèixer, però tampoc hem obtingut uns resultats prou significatius per saber amb rotunditat quines són les que realment es troben en perill. A més, pel que fa al tema de la reintroducció a nivell català de l'Os Bru, veiem que en general els enquestats mostren interès en la reintroducció d'aquest animal. No obstant, també hi ha un percentatge important d'enquestats que s'hi mostra indiferent, i per tant, això ens fa pensar, que potser fa falta més informació al respecte. Finalment, sobre les qüestions dels animals exòtics, hem vist que l'opinió general sobre el fet de confinar espècies exòtiques en perill d'extinció és negativa, és a dir, que la gent no vol que es faci i inclús troben necessari la creació d'una Legislació que ho reguli. Tot i això, sí que hi ha una part important dels enquestats que considera que és necessari pel fet de poder-ne obtenir cries o bé, per la simple comoditat de tenir-los a l'abast i poder-los veure quan els vingui de gust.

Així doncs, pensem que aquest treball ens ha enriquit professionalment com a futures veterinàries i també a nivell humà, perquè ens hem adonat que moltes vegades les opinions sobre un determinat tema no són universals sinó que poden ser molt diverses encara que nosaltres, a priori, creguem que no. Tanmateix, també hem après que per molt tècnics o experts que siguem sobre un determinat tema mai hem d'imposar el nostre criteri sobre la resta de persones, hem d'intentar arribar a un consens entre tots perquè ningú té la veritat absoluta sobre cap tema. Escoltar i ser escoltats és molt important per millorar i superar-nos dia a dia.

14.BIBLIOGRAFIA

Webs consultades:

- www.cites.es
- www.depana.org
- www.fundacionosopardo.org
- www.gencat.cat
- www.magrama.gob.es
- www.cites.org

15.ANNEXES
